

RUDAR

Celje - skladišče

D-Per

65/1987

5000013541,2

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO KOLEKTIVA RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
FRANC LEŠKOŠEK-LUKA, TITOVO VELENJE

LETO XXI

SREDA, 29. APRIL 1987

ŠTEVILKA 2

NADALJNJA VSEBINA

- Letošnji dobitniki tradicionalnih diplom našega kombinata za racionalizatorstvo

- Portreti (Čerim Begić, Ivan Ungar, Ivanka Dukarić, Miroslav Verhovnik) - Pesni

- Iz pogovora z dr. Ivom Kraljem o delu obratne ambulante za naše delavce

- Odsli so v pokoj - Obvestila

- New York - instant

- Za malo smeha

- Nabava knjig za strokovno knjižnico našega rudnika

- Letošnje knjižne zbirke Prešernove družbe - Prvomajska nagradna križanka

OB 1. MAJU

PRAZNIKU DELA

Delavci in delavci,

v tem burnem in trepetajočem času, ko se v agoniji oprijemamo spominov na minula leta in uspehe, v strahu zremo v negotovost pred sabo. Kljub prazničnemu razpoloženju, ki se naseljuje v nas, se v podzavesti vprašujemo, kakšne razloge poleg tega, da je praznik, še imamo, da se veselimo 1. maja.

Glede na povedano se zavedam letošnjega 1. maja bolj kot stoprve obletnice divjanja policije nad upornimi delavci v daljnem ameriškem mestu Chicagu kakor pa delavskega praznika.

Po času in krāju za nas oddaljeni možje so se spopadli za osemurni delovni dan - za osemurnik, ki se nam zdi samoumeven in od višje sile dan. Pa ni! Tudi osemurni delavnik so si delavci s krvjo priborili.

Takrat je bilo, naj se sliši še tako čudno, veliko lažje začeti borbo proti razrednemu sovražniku. Karte so bile razdeljene! Na eni strani so bili lastniki proizvodnih sredstev, ki so do krvi ožemali delavce, postavljene na drugo stran.

Danes težko govorimo o klasičnem načinu eksploatacije, kakor se izkoriščanju ljudi učeno reče. Danes imajo pri nas delavci v svojih rokah oblast, tovarne in vse vzvode upravljanja. Danes to niso samo fizični delavci, kot so bili pred sto enim letom, temveč delavci, ki imajo celo vrsto prilastkov: kulturni, znanstveni, politični...

V takšnem loncu težko spoznavamo, kdo kam sodi in kdo še koga izkorišča. Po vseh zakonih najbrž nihče nikogar. A ob vsem nezadovoljstvu in stiskah, ki nas tarejo, je videti, da le ni vse brezhibno podmazano in utečeno. Kdo ima v tem loncu dobiček, je težko razkrinkati. A nekdo ga mora imeti, drugače bi stisk in nezadovoljstva ne bilo!

Naprej na 2. strani!

Delavkam in delavcem SOZD REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje, njihovim svojcem in upokojenim delavcem združenih organizacij v SOZD

za prvi maj, praznik dela, iskreno čestitamo
in želimo za naprej še več uspehov in sreče

Iskrene čestitke tudi drugim občanom!

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi SOZD

Razvijamo brezrazredno družbo: en razred - ena oblast. Idilika! Pa je minilo že nekaj let, odkar mnogi priznavajo, da še nismo BREZ-, ali bolje: ENORazredni. Priznavamo, da je še vedno več razredov, teže pa je te razrede razlikovati. Navsezadnje smo pač vsi delavci, le da z različnimi prilastki. Če pa ne vemo, kako smo razredno postavljeni oziroma katerega razredu pripadamo, potem je jasno, da tudi ne spoznavamo, kateri so izkoriščani in kateri izkoriščajo. Torej niti ne vemo, kdo se mora proti komu boriti in zakaj!

Delavski razred ima danes pri nas s sabo še drugačne težave. Odloča o vsem. Odloča o prijetnih in neprijetnih stvareh. Odloča pa tudi o stvareh, ki so lahko hkrati prijetne in neprijetne. Takšna odločitev je na primer odločitev o povečanju cen našega lastnega proizvoda. Ko dopoldne delavec dvigne roko za povečanje cen, razmišlja o povečanem osebnem dohodku, ko pa popoldne plačuje podražitev istega proizvoda, preklinja - samega sebe.

Na koncu koncev se zdi, da se mora ta delavski razred, ki je hkrati izkoriščevalec in izkoriščanec, boriti sam proti sebi!

V resnici stvari niso tako skrivnostno zapletene in nerazumne. Že s površno analizo stvarnega stanja razmer ugotovimo, da je praksa teorijo preobrnila na glavo. Pri tem imam v mislih teorijo, podkrepljeno z zakoni in drugimi pravnimi akti, prakso pa kot stvar no razmerje moči: delavci proti delavcem. Za boljše razumevanje naj to misel ponazorim s primerom!

V teoriji je predvideno in tudi uzakonjeno, da delavske svete sestavlja množica zavzetih posameznikov - delegatov, ki kljub temu, da so živo vprašani v proizvodni proces, po vseh svojih močeh analizirajo kolektivne probleme, predlagajo in oblikujejo rešitve zanje in sklepajo o njih.

Delavski sveti imajo ob sebi še izvršilne organe oziroma odbore in glavna skrb teh odborov bi morala biti, da se sklepi delavskih svetov zares uresničujejo. Tako je v teoriji. Praksa pa je, kot pravim, vse preobrnila. Delavski sveti resda so, toda njihova glavna vloga je, da formalno potrjujejo sklepe, ki jim jih pripravljajo bolj ali manj vplivni - ali pod vplivom - drugi organi. Opravičilo za tak način odločanja je običajno preprejeno z mislijo, da delavci ob vsem delu pač nimajo časa tuhtati, kaj je prav in kaj je narobe. Treba je torej zaupati drugim organom, da vedno pripravijo najpriljubljenejši sklepe... To je možno; res pa je tudi, da za pripravljene sklepe nikoli ne odgovarjajo posamezni člani drugih organov, ampak odgovornost prevzamejo naše člani delavskih svetov.

Zavoljo tega, ker zadnjih trditev ne morem podkrepiti drugače, naj za primer omenim zadnje dogodke v našem delovnem okolju, ki opisano stanje razmer nazorno odlikujejo!

Ko je pred nedavnim delavskim svetom nekaterih naših organizacij bil dan PREDLOG za zmanjšanje osebnih dohodkov, delavski sveti o tem predlogu niti niso več odločali, temveč so ga samo sprejeli "na znanje". Se pravi, da so eni delavci odločali v imenu drugih delavcev. Poleg tega pa so znotraj ene organizacije razdelili delavce še na "pridne" in "lene" pa na tiste, "ki imajo dovolj", in tiste, "ki imajo preveč", in tako dalje!

Skratka, znotraj enega delavskega razreda se je namnožilo toliko vrst delavcev, da jih bo treba razvrstiti, odkriti njihove interese in raziskati, kateri delavci so izkoriščani in kateri izkoriščajo.

Gre torej za razredni boj znotraj delavskega razreda!

Takšno razmišljanje dan, dva pred 1. majem se verjetno marsikomu zdi grobo, neotesano, netaktno, neprimerno. Vendar že v začetku sem povedal, da 1. maj ni le praznik delavcev, razglašen na kongresu Druge internacionale, temveč tudi obletnica pokola borcev za delavske pravice. Zato imejmo v mislih poleg hladnega piva, s katerim bomo poplaknili prvomajski golaž, tudi to, da bomo morali pri sebi samih razpoznavati različne interese in se boriti zanje - ali proti njim. Drugače bo tudi nam, ki smo rojeni v povojnem času, spolzela lepša bodočnost mimo kot suha mivka med razprtimi dlanmi.

ŽIVEL 1. MAJ, DAN VSEH IZKORIŠČANIH DELAVCEV!

ŽIVEL 1. MAJ, PRAZNIK DELA!

Peter Rezman

Letošnje, 14. srečanje racionalizatorjev iz našega kombinata - Nadaljevanje iz Rudarja 1/87!

DOBITNIKI TRADICIONALNIH DIPLOM NAŠEGA KOMBINATA ZA RACIONALIZATORSTVO NA SREČANJU

Dobitniki iz RLV

Ljubomir SKARLOVNIK in Viktor OREŠNIK (oba iz Jamske mehanizacije) - bronasta diploma za racionalizacijo Ročna črpalka za dvig drobilca na področjih, kjer ni hidravličnih vodov

Ferdo KORPNIK in Franc PLEVNIK (oba iz Jamske mehanizacije) - bronasta diploma za racionalizacijo Omejevalna konzola jeklene vrvi na koti + 161 (sedežnica)

Rajko KU MER iz Jame Škale in Vinko PETEK iz Jamskih gradenj - zlata diploma za racionalizacijo Lestev za pohod po strmih nadkopi

Franc CEVZAR iz Jamske mehanizacije - zlata diploma za racionalizacijo Vitel VPV-3,7 kW

Ljubomir SKARLOVNIK in Stane CEVZAR (oba iz Jamske mehanizacije) - zlata diploma za racionalizacijo Naprava za blokiranje verižnih transporterjev

Ignac LEDNIK, Marjan HACE in Emil ZEM-LJAK (vsi iz Zračnja) - zlata diploma za racionalizacijo Izdelava izolacijskega plašča z uporabo jute

Franc PODPEČAN iz Jame Preloge - bronasta diploma za racionalizacijo Spodnji lok z nastavkom za vgrajevanje poligona

Marjan POGOREVC in Janez VRBNJAK (oba iz

Med podeljevanjem tradicionalnih diplom našega kombinata na srečanju

Jamskega transporta) - bronasta diploma za racionalizacijo Natezni vijak

Ivan BRITOVŠEK iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Konzola za zamik pogona podkopnega transporterja TOT

Janko KORAT iz Jame Preloge - bronasta diploma za racionalizacijo Popustljivi ločni segment

Jože KRAŠEVEC in Jože JANČIČ (oba iz Jame Preloge) - bronasta diploma za racionalizacijo Varovalka za stojko na stropniku podporja

Avugst OBLAK in Ciril ČRETNIK (oba iz Jamske mehanizacije) - zlata diploma za racionalizacijo Tirna proga z vozičkom

Stanimir MLADENKOVIČ iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Funkcionalnejši sornik na potisnem drogu za tip F in G

Alojz LANDEKER iz Jame Škale - bronasta diploma za racionalizacijo Priključek za ropanje lokov

Stanimir MLADENKOVIČ iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Konzolni nosilec notranje varovalke za zadnjo stojko

Darko ZALOŽNIK in Pavel VREČAR (oba iz Priprav) - bronasta diploma za racionalizacijo Izboljšave kretnice za visečo tračno progo na pripraviških deloviščih

Ivan VELUNŠEK iz Jame Preloge ter Stane CEVZAR in Ljubomir SKARLOVNIK - oba iz Jamske mehanizacije - zlata diploma za racionalizacijo Nakladalni plug za pomični smerni transporter EB-620

Srečko JAVORNIK iz Priprav - bronasta diploma za racionalizacijo Ojačitev diagonalnih križič in razširitve

Ciril ČRETNIK iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Konzola za zamik stropnega transporterja

Ivan JAVŠEVEC iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Montaža notranjih priključkov v pnevmatski cevi v sklopu krmilne cevi za stroj viseče dieselske lokomotive SCHARF

Stanimir MLADENKOVIČ iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Priključek za cilindar podaljška stropnika ter potisnega cilindra sekcije za tipa F in G

Anton PLANINC iz DSSS RLV, Marjan KOLENC in Martin BIZJAK - oba iz Jame Škale, Marjan LAMPRET, Peter JAKLIČ in Pavel VREČAR

- vsi iz Priprav, ter Evgen DERVARIČ iz Jame Preloge - srebrna diploma za racionalizacijo Nova tehnologija podgraevanja jamskih prog (podgraevanje z mrežo in dolgimi veznicami)

Jože OMERZU, Martin MEŠKO, Geza ŠINKEC in Stanislav PODPEČAN (vsi iz Zračnja) - srebrna diploma za racionalizacijo Pnevmatski hidromonitor

Marjan LAMPRET iz Priprav ter Roman KOVAČ in Franc DOLAR - oba iz Jame Preloge - bronasta diploma za racionalizacijo Vodna prha

Čerim BEGIĆ iz Klasirnice - bronasta diploma za racionalizacijo Naslonjalo brane

Branko DREV iz Klasirnice - bronasta diploma za racionalizacijo Brisalec spodnjega traku - ravni

Janez PAJK iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Vložek za izstis kanje puš

Stane CEVZAR iz Jamske mehanizacije in Pri mož STIRNIŠA iz DSSS RLV - bronasta diploma za racionalizacijo Naprava za uravnavanje sekcij

Ignac LEDNIK iz Zračnja - bronasta diploma za racionalizacijo Način izdelave izolacijskega plašča, kjer je kot opaž v progi žična mreža

Leopold MIKEK iz Jamske mehanizacije - bronasta diploma za racionalizacijo Nov način zamikanja stropnega transporterja TOT za podporje dowty tipa C

Marjan LAMPRET iz Priprav - bronasta diploma za racionalizacijo Hidravlična vrtna garnitura

Vinko PETEK iz Jamskih gradenj - zlatna diploma za racionalizacijo Tesarba nadkopov za jeklenimi okviri

Dobitniki iz TE Šoštanj

Sava DUROTOVIČ iz Inženiringa - zlatna diploma za racionalizacijo Predelava mlinov DGS -70 pri bloku 4

Franc LIHTINEKER iz TOZD TEŠ II in Anton SKORNŠEK iz Vzdrževanja - srebrna diploma za racionalizacijo Avtomatska preusmeritev transporta žlindre

Franc JELEN, Marjan POTOČNIK in JURIJ SKORNŠEK (vsi iz DSSS TEŠ) - srebrna diploma za racionalizacijo Zagotovitev cenejšje izdelave rešetnic in nosilcev rešetnic dogo-

revalne rešetke pri bloku 5

Ivan MOČIVNIK iz DSSS TEŠ - bronasta diploma za racionalizacijo Filter pred kompresorjem H₂

Anton FLORJANC iz Vzdrževanja - bronasta diploma za racionalizacijo Spremenjene obložne plošče mlinov KGS pri blokkih 1,2 in 3

Drago GRABNER in Andrej SKORNŠEK (oba iz Vzdrževanja) - bronasta diploma za racionalizacijo Stojalo za vleženje odklonskih bobnov

Dragoljo SEKULIĆ iz Vzdrževanja - bronasta diploma za racionalizacijo Podstavki za olajšanje transporta orodij in materialov

Dobitniki iz ESO

Zvone ZIMIC iz DSSS ESO - zlatna diploma za racionalizacijo Tehnična izboljšava krmlne sistema DOWVAL

Jože URANJEK iz Strojnih obratov - srebrna diploma za racionalizacijo Stroj za porezovanje jeklenih plošč

Ivan GOLOB iz Strojnih obratov - bronasta di-

Čerim BEGIĆ: "Inovacijske dejavnosti se sploh nisem lotil zaradi nagrad, ampak zato, da bi pripomogel k boljšemu, hitrejšemu delu."

ploma za racionalizacijo Tehnološka rešitev krivljenja plaščev rezalnih bobnov

Ivan UNGAR, Jože REBOLJ in Ludvik ŠKRABL (vsi iz Elektro obratov) - bronasta diploma za racionalizacijo Naprava za snemanje ležajev

Rajko BRODEJ in Anton KRAGOLNIK (oba iz Strojnih obratov) - bronasta diploma za racionalizacijo Naprava za polavtomatsko krožno notranje in zunanje varjenje

Jože URANJEK iz Strojnih obratov ter Jože VERDNIK in Ivan MIKLAUVŽINA - oba iz Vodovodno-toplovodnih obratov - bronasta diploma za racionalizacijo Naprava za tlačni preizkus do 1 000 barov s 5-odstotno emulzijo

Pavel TIZMONAR in Ivan UNGAR (oba iz Elektro obratov) - bronasta diploma za racionalizacijo Predelava glavnega nosilca zobnikov vrtnega stroja VICTOR

Organizatorji letošnjega srečanja racionalizatorjev iz našega kombinata

PORTRETI

Čerim BEGIĆ,
zaposlen v TOZD RLV
Klasirnica

Skupinovodja pri zahtevnejših vzdrževalnih in montažnih delih in racionalizator

Na srečanju racionalizatorjev iz našega kombinata letos v začetku leta je Čerim Begić prejel bronasto priznanje za svojo racionalizacijo Naslonjalo brane za drobilec premoga. To je bil tudi eden od razlogov, da ga predstavljamo v našem glasilu.

Čerim je že več kot dvajset let zaposlen pri našem rudniku, od tega večino časa - petnajst let - v temeljni organizaciji Klasirnica.

Kot skupinovodja pri zahtevnejših vzdrževalnih in montažnih delih v jamah RLV - prav tako pa tudi zunaj njih - ima veliko možnosti za inovacijsko delo. Ker pa je tudi zelo delaven in domiselni človek, ob popravilih oziroma vzdrževanju raznih strojev prav kmalu opazi, kaj bi bilo treba storiti, da bi delo z njimi potekalo bolj nemoteno; da bi se stroji manj kvarili.

V minulih letih je pri raznih napravah v klasirnici že velikokrat izvedel kakšno predelavo, izboljšavo, da bi čas obratovanja naprav brez zastojev bil daljši. Tudi njegovi sodelavci so izvedli pri raznih napravah že precej izboljšav, a nikoli jih niso prijavili komisiji za inovacije.

"Tako smo bili navajeni," je skromno pojasnil Čerim, potlej pa dodal, da so se tega začeli odvajati pred dvema letoma, in to največ na pobudo Milana Ocepka... Takrat so začeli inovacijske predloge prijavljati. In tudi Čerim je prijavil dva, in sicer Naslonjalo brane za drobilec premoga ter Izboljšanje kladiv in rotorja drobilca premoga.

Takole je opisal ta svoja inovacijska predloga - potem pa povedal še to in ono o svojem inovacijskem delu!

"Za izboljšanje naslonjala brane za drobilec premoga sem se odločil, ker so se brane dro-

RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Peter Rezman (RLV - J. mehanizacija) - namestnik Ivan Krejan (RLV - J. mehanizacija), Jože Kotnik (RLV - J. Pesje) - namestnik Polde Rober (RLV - J. Škale), TE Šoštanj - Zinka Moškon (namestnik Stane Lipnik), ESO - Alojz Iršič (namestnica Nada Fedran), SIPAK - Tatjana Knez (namestnik Roman Rebernik), APS - Franc Krajnc (namestnik Rudi Janič), Tiskarna - Marija Boruta (namestnik Silvo Pešak), Družbeni standard - Jože Mirtič (namestnica Dragica Pohar), Zavarovanje - Franc Špegel (namestnik Anton Krajnc), DSSS SOZD REK - Peter Klemenšek (namestnica Tanja Goljar);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (KPO SOZD REK - odgovorni urednik), Rafael Batić (DSSS SOZD REK - glavni in tehnični urednik), Diana Janežič (DSSS SOZD REK - novinarka reporterka) - nadomeščanje: Tatjana Hudomalj, Draga Lipuš (DSSS SOZD REK - novinarka lektorica), Veana Šmergut (DSSS SOZD REK - tajnica in stavka glasila) - nadomeščanje: Eva Bläkop, Irena Seme-Tirnančič (referentka za informiranje v TE Šoštanj) ter predstavnik OK SZDL Velenje Ljubiša Savović.

Predsednik uredniškega odbora: Jože Kotnik • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Rudarska 6 (II. nadstropje, soba 23 - telefon 855 231, interno 260)

Tiska DO Tiskarna REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje (Titovo Velenje - Štrbenkova 6, telefon 855 521, interno 301) • Glasilo prejemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 500 izvodov

bilcev premoga pogosto lomile in smo jih zato morali kar naprej na hitro popravljati. Podobno je bilo tudi s kladivi drobilcev premoga – vsakih štirinajst dni smo jih morali nanovo variti, sedaj, po izboljšavi, pa zdržijo dlje časa.

Lani sredi leta sem prijavil še en inovacijski predlog: Montažni obroč za ventilator v Šoštanju.

Ta inovacijski predlog je komisija za inovacije že sprejela, sedaj pa čakam, da dá svoje mnenje o njem še strokovna služba.

Običajno preteče kar preveč časa, preden strokovne službe dajo svoje mnenje o inovacijskih predlogih; tudi glede na to, kar o tem piše v pravilniku o inovacijski dejavnosti.

Tudi z ugotavljanjem prihrank gospodarske koristi od uporabe inovacij nekoliko kasnijo; za leto 1986 mi nagrade iz tega vira še sedaj niso izplačali. Pa saj se ne pritožujem, kajti – kot sem že rekel – se inovacijske dejavnosti sploh nisem lotil zaradi nagrad, ampak zato, da bi pripomogel k boljšemu, hitrejšemu delu."

Čerim je poudaril še, da vsem, ki se vsaj malo želijo ukvarjati z inovacijsko dejavnostjo, dela ne bo zmanjkalo vse dotlej, dokler bodo projektanti svoje delo opravljali tako kot ga sedaj. Potem se je razgovoril o novi klasirnici premoga v Pesju in njenem poskusnem obratovanju; najinemu pomenku o tem se je pridružil še nadzornik pri transportu premoga Rafael Rotovnik. In glede tega je Čerim poudaril tole:

"Sedaj klasirnica v Pesju obratuje še poizkusno, s 60-odstotno zmogljivostjo, glavno besedo pri njej pa ima delovna organizacija ESO, ker je ta obrat RLV strojno opremila in opravila elektroinstalacijska in tudi strojno-tehnološka dela v njem. Vendar pa je pri sedanjem obratovanju klasirnice še veliko pomanjkljivosti in glede njih vse kaže, da jih ne bo mogoče zlahka odpraviti. Odpravevanje, recimo, ne poteka tako, kot bi moralo, verjetno pa tudi še dolgo ne bo! Pri drobilcu premoga, na primer, se v štirinajstih dneh nabere ogromno prahu. In tudi ropot je precejšen, kajti premog pada z velike višine.

Skratka, delavci v tem novem, nadomestnem obratu RLV delajo v zelo slabih razmerah in za svoje delo v njih še zdaleč niso primerno nagrajeni... Delo delavca v takih razmerah, kot so sedaj v tem obratu, bi moralo biti nagrajeno tako, kot je delo rudarja na odkopu!"

Čerim tudi stanuje v Pesju, zato tudi v svojem prostem času krepko občuti vpliv nove klasirnice.

"Ni prav," je ogorčeno dejal, "da klasirnica stoji sredi naselja; mislim, da bi jo lahko postavili tudi kje drugje. Pesje si je s to klasirnico nakopalo ogromno prahu, ropota in še marsikaj drugega slabega. Še veliko hujše pa bo, ko bo po železnici steklo odvažanje premoga za široko potrošnjo... Cela Slovenija uporablja premog in električno energijo iz na še doline, pri odpravljanju posledic njene energetske dejavnosti v okolju pa smo osamljeni."

Čerim v svojem mišljenju o ekoloških razmerah v Pesju in v okolici ni osamljen. Veliko ljudi je, ki razmišljajo enako kot on, in vse več jih je, ki svoje misli o varstvu okolja tu-

di na glas povedo.

"Kakorkoli že je – zdaj novo klasirnico imamo. Prestaviti je ne moremo nikamor, treba pa bo pokazati več razumevanja za težave vseh, ki v njej delamo, in vseh, ki v njeni bližini živimo," je nazadnje pribil Čerim.

Tako Čerima Begića kot tudi Rafaela Rotovnika pa še posebej zanima, koliko stane razkladanje tujih premogov za potrebe TE Šoštanj v Prelogah in zakaj še vedno poteka z bagerjem, čeprav je bilo že zdavnaj rečeno, da je treba razkladalno postajo opremiti bolj sodobno.

Še sem se pogovarjala z njima; večinoma o stvarih, ki bi se jih dalo izboljšati, popraviti, in tudi pohvalili smo med pomenkom tu in tam kaj.

"Zadovoljen sem s svojim delom, dobro se počutim med sodelavci," pa je bil sklep tega našega pogovora. In izrekel ga je Čerim!

Draga Lipuš

Ivan UNGAR, zaposlen v TOZD ESO Elektro obrati

Tudi racionalizator!

Pravi užitek se je pogovarjati s človekom, ki svoje delo dobro pozna in ga obvlada. Ti, ki si postavljen v vlogo izpraševalca, pa veš samo toliko, kolikor si uspel o tem prebrati. Po končanem razgovoru, ki je na začetku rahlo obarvan z negotovostjo in kancem treme, pa odideš zadovoljen in za izkušnjo bogatejši.

Ivana Ungarja sem našla pri njegovem vsakdanjem delu v delavnici Elektro obratov ESO. Oba sva – vsak na svoj način – skušala skriti tremo. Ivan najbrž s tem, da je začel brisati svojo delovno mizo in klop, na katero sem sedla, jaz pa s tistim:

"Pa saj ni treba!"

Led je bil nazadnje le prebit; pogovarjala sva se sproščeno in odkrito.

O svoji mladosti ni povedal veliko; le toli-

ko, da je bilo že v začetku jasno, da mu v življenju najbrž ni bilo lahko.

Rodil se je v Mariboru, mame in očeta ni poznal. Kot dojenček je prišel za rejenco k nekemu kmetu. Na vprašanje, kako je to doživljal, je skomignil z rameni in dodal:

"Vdal sem se v usodo in se s tem sprijaznil. Saj drugače niti ni šlo."

Ko je po treh letih vojaščine slekel mornarsko uniformo, je prišel v Velenje; to je bilo leta 1963. Tri leta je potlej delal v rovin našega rudnika, potem pa je v želji, da bi se izpopolnil v tujem jeziku in dopolnil svoje poklicno znanje, odšel v Nemčijo. Vrnil se je leta 1970 in se zaposlil v Jamski mehanizaciji. Dobila sem vtis, da se teh osmih let, ko je delal kot jamski električar, spominja z veseljem in lepimi občutki. Zato ni čudno, da je s trpkim priokusom govoril o tem, da je moral leta 1978 jamo zapustiti kot invalid III. kategorije.

"Zaradi oči sem moral ven, čeprav sem se branil in upiral. A ni šlo drugače. Težko mi je bilo, ko sem prišel v ESO. Počutil sem se osamljenega, brez tovarišev."

A hitro se je dopolnil:

"Ja, ampak sedaj je drugače. Treba se je bilo navaditi in zdaj sem zadovoljen. Odnosi so dobri, tovarišev imam veliko."

Verjamem, da se je Ivan dobro vživel v svoj kolektiv, da ga imajo sodelavci radi. Še posebno dobro se razume s Pavletom Tizmonarjem, ki se nama je pridružil pri pogovoru nekoliko kasneje. Tudi Pavle je bil včasih rudar; a tudi on se je moral zaradi bolezni prilagoditi drugačnemu delovnemu okolju in delu. So podobna življenjska naključja zblížala dva človeka?

Zanimivo je, da imata kup podobnih težav in da sta si tudi v razmišljanju podobna. Kako tudi ne, saj delata pri isti mizi že dolgo! Ni čudno, da so se jima zato pri delu porodile zamisli in ideje za skupno racionalizacijo.

Ko sem ju vprašala, kako sploh pride človek na idejo, da bi nekaj izboljšal in izpopolnil, sta povedala, da je to plod večletne prakse.

"Velikokrat idejo spodbudi napaka, ki se večkrat pojavlja pri enakih strojih. In še nekaj je!

Vsak še tako dober aparat ali stroj, ki gre v proizvodnjo, ni tako izpopolnjen, da bi ne bilo mogoče kaj izboljšati," je samozavestno zatrdil Pavle. Ivan pa ga je dopolnil s svojim razmišljanjem:

"Vsako racionalizacijo čutim kot svojo potrebo, da bi izboljšal kakšen stroj in mu s tem podaljšal življenjsko dobo. Gre preprosto za prihranek pri materialu, pa tudi proizvodnja je boljša, če stroj dela brez okvar."

Od ideje do racionalizacije pa je pot dolga in nič kaj gladka. Treba je doseči normo pri vsakem delu, zato med malico velikokrat ni zasluženega odmora, saj Ivan ta čas posveti realizaciji svojih idej. In za dodatni material, ki je potreben pri racionalizaciji, se uporabi včasih tudi tisto, kar bi lahko že zdavnaj šlo na odpad. Iznajdljivost in razumevanje igrata pri vsem tem veliko vlogo. A razumevanje je – ne le pri sodelavcih, tudi pri predstojnikih. Včasih pa tudi malo zavisti.

"Je to tudi zaradi finančne koristi, ki jo imate?" sem ga vprašala. Nasmehnil se je:

"Veste, od racionalizacije ne dobimo veliko. Odvisno je od tega, kakšen je prihranek. A kolikor je, prav pride."

Je pač tako, da ima vse v življenju dve strani. In pri tem racionalizator, kot je Ivan, ni izjema. Pa vendar ne obupa, čeprav se včasih kaj zatakne. A vsakič, ko dobi prizna-

nje za kako svojo racionalizacijo, je to zadoščenje za vse premagane ovire in spodbuda za naprej.

Veliko energije morajo imeti takšni ljudje. Veliko znanja, izkušenj in iznajdljivosti je potrebno, da uresničijo svoje ideje. In tudi razumevanja za ljudi, do dejavnosti! Vsaka družba namreč teži za napredkom, večjim znanjem in boljšo tehnologijo. Tudi naša.

Vedno bolj so iskani domači strokovnjaki in naša lastna pamet. Pa vendar se mi ob vsem tem vsiljuje vprašanje, ali je res vse tako lepo, kot govorimo; ali dopuščamo takšnim ljudem, kot je Ivan, da bi s svojo prakso in dolgoletnimi izkušnjami marsikaj izboljšali in s tem tudi kaj prihranili. Pa ne samo zase; tudi za svoj kolektiv in za družbo, v kateri živijo in ustvarjajo.

Tatjana Hudomalj

Ivanka DUKARIČ, zaposlena v DSSS REK

Delavka, invalidka, mati

Februarja letos sem na sestanku uredniškega odbora z dopisniki glasila Rudar-Informator obljubil, da bom pripravil portret ene od zglednih delavk v našem kombinatu.

Praznik dela, ki je pred nami, je dober razlog, da povem nekaj več o človeku, ki je predan svojemu delu – priden, marljiv, tovariški. Prepričan sem, da bi bilo treba o takšnih ljudeh večkrat spregovoriti in jih javno pohvaliti. Kajti materialne dobrine, ki jih ustvarjajo pridni ljudje, delimo v naši družbi – žal – tudi za nedelo.

Rad bi, da bi bolje spoznali Dukaričveo Ivanko, ki zbira in preračunava podatke o doseženih delovni dobi in doseženih osebnih prejemkih naših delavcev v njej. Ti podatki so potrebni za odmero njihove pokojnine – bodisi starostne, invalidske ali družinske. Poleg tega opravlja še vrsto nalog s področja individualnega in kolektivnega zavarovanja delavcev v našem kombinatu.

Njeno delo sem spremljal enajst let. Kmalu sem spoznal, da opravlja svoje delo vestno, kvalitetno, zanesljivo.

Tovrstni podatki in izračunavanja, ki na njih temeljijo, morajo biti izredno točni. In nobena prošnja ali prisila ne pomaga, da bi Ivanka napisala drugačen podatek, kot ga je dobila iz te ali one OZD našega kombinata. Kajti od točnosti podatkov, s katerimi se ukvarja, je odvisen znesek pokojnine, ki jo bo posameznik dobival.

Pri vsem tem ima veliko vlogo tudi hitrost sporočanja podatkov Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj je veliko tudi od nje odvisno, kdaj bo kdo začel prejemati pokojnino. Do zastojev pa vendarle prihaja v začetku vsakega leta, ko mora Ivanka za invalide najprej dobiti podatke o nadomestilih osebnega dohodka, ki so jih dobili za preteklo leto.

In še nekaj je, kar me je spodbudilo k temu razgovoru in zaradi česar je Ivanka drugim tudi lahko za vzor... Od leta 1952 je bila hud bolnik in leta 1955 so jo invalidsko upokojili! A ni odnehala – izkoristila je vso svojo ogromno voljo in toliko okrevala, da se je leta 1965 lahko ponovno zaposlila...

Sicer pa poglejte, kaj je v razgovoru povedala sama!

Ivanka DUKARIČ

Sodite v generacijo, ki je tudi po osvoboditvi nadaljevala revolucijo in z izjemnimi napori pomagala pri obnovi domovine. Kaj ste počeli v tem času?

Ne govorim rada ne o sebi in tudi ne o delu po osvoboditvi. Danes se lahko osmešiš, če o tem govoriš; kljub temu, da smo takrat res veliko delali. Danes bi se čudili, če bi povedala, koliko udarniških ur smo takrat opravili. Udeležila sem se tudi dveh delovnih akcij širšega pomena: ene v okolici Kočevja, druge pa pri graditvi avtoceste Bratstvo in enotnost. Na tej drugi udarniški delovni akciji smo gradili nasip pri Spačvi. Na njej je bilo veliko brigad in še več žuljavih rok. A ni nam bilo težko delati, saj smo bili mladi.

Sodelovala sem tudi v mladinski organizaciji. Veliko ur dela sem opravila tudi v našem krajevnem uradu v Ivanjovcih.

Otroci, ki smo preživeli vojno in bili priče vojnim strahotam, smo znali biti skromni.

Ko sem se pozneje, po končani strojni kmetijski šoli, zaposlila in bila tudi vojna delatka, sem po nekaj več kot dveh letih zbolela. Kljub temu, da mi je bilo šele 20 let, me je bolezen tako pestila, da so me po treh letih zdravljenja uvrstili med invalide I. kategorije.

Pred invalidsko komisijo so me klicali vsaki dve leti. Invalidsko upokojena pa sem bila celih deset let – vse dokler se mi zdravje ni toliko izboljšalo, da sem se lahko poklicno rehabilitirala.

Leta 1965 sem se ponovno zaposlila pri združenih organizacijah v REK.

Kaj vam je bilo najtežje v času bolezni?

Najbolj težko mi je bilo gledati moja dva majhna otroka. Zato sem se z vsemi silami borila, da bi premagala bolezen in bi lahko skrbela za hčerki.

Srečni trenutki za vas?

Težko je povedati, kaj je sreča. Najdem jo tudi v tem, ko se pogosto vracam v svoj rojstni kraj, kjer imam starša. V zadovoljstvo mi je, če lahko kaj storim zanju, saj sta mi v življenju dala največ.

Sicer pa nisem črnogleda; življenje jemljem takšno, kakršno je.

Kaj vse delate v delovni skupnosti skupnih služb SOZD REK, kjer ste zdaj zaposleni?

Izračunavam pokojninske osnove, poleg tega pa opravljam dela v zvezi s kolektivnim in individualnim zavarovanjem delavcev.

Kaj je pri vašem delu najpomembnejše?

Moje delo je odgovorno. Pri njem se držim vodila, da delam za ljudi, ki so si pošteno zaslužili pokojnino in druge materialne pravice.

Moti me, kadar opazim, da vsi ne mislijo tako.

Kaj storite, če ugotovite, da je prišlo do napake na delovnem področju, v katerega spada vaše delo?

Najprej ugotovim, zakaj in kje je do napake prišlo. Šele potem je napako mogoče odpraviti, tako da delavec ni oškodovan.

Pri svojem odgovornem delu ste si pridobili bogate izkušnje. Kaj bi spremenili na delovnem področju, v katerega spada vaše delo?

Za vsakega delavca bi bilo treba uvesti kartico za knjiženje njegovih osebnih prejemkov vsako leto sproti. Tako bi tovrstni podatki bili vedno zbrani in dosegljivi za vpogled. In tudi če bi pri njih prišlo do kakšne napake, bi jo tako bilo mogoče sproti odpraviti; ne šele takrat, ko zbira in obdelujemo podatke za odmero pokojnine delavca.

Tudi vam se leta nabirajo. Kdaj se nameravate upokojiti?

Moje vrstnice so že upokojene, jaz imam pa šele 28 let delovne dobe, ker sem bila toliko let invalidsko upokojena.

Pričakovala sem, da bo novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v takih primerih dopuščal možnost dokupa let, a zaman: zopet smo svoj čas invalidsko upokojeni delavci, ki smo se odločili, da se znova zaposlimo, bili oškodovani.

Vaša življenjska pot je izredno bogata. Za vse, kar ste v življenju dosegli, ste največ storili sami. Kaj bi svetovali mladim, ki velikokrat kažejo nezadovoljstvo in razdvojenost?

Naj se izobražujejo, dokler se le da. Pa to bi jim rekla, da je velikokrat treba potrpeti in da je delo največkrat rešitev za vse drobne probleme! /Stane Žula/

Miroslav VERHOVNIK, zaposlen v TOZD ESO KKO

Vodja ključavničarskega oddelka

Leta 1972 je prišel Mirko za vajenca v KLEPARSTVO-VODOVOD Šoštanj. Po treh letih vajeništva, ki so vključevala šolanje v Štoharah, in po služenju vojaščine pa se je v njem redno zaposlil. V tem času se je ta obrtna delavnica priključila delovni organizaciji ESO in s tem je tudi Mirko – kot kvalificirani ključavničar – postal član delovnega kolektiva ESO – točneje: temeljne organizacije ESO Krovsko-ključavničarski obrati.

Tako je lani Mirko lahko praznoval že 10-letnico redne zaposlitve.

Že po tem bežnem pogledu na Mirkovo prehojeno delovno pot je očitno, da se je svojega dela dobro naučil, resno lotil in ga tako tudi vedno opravljal. Lani je postal celo vodja ključavničarskega oddelka TOZD ESO KKO, v ka-

terem dela trinajst ključavničarjev. Lansko poletje se je ta oddelek tudi preselil, in sicer iz ožjega območja delovne organizacije ESO v del prostorov pripojene bivše delovne organizacije EFE k ESO.

Mirko o delu
oddelka, čigar vodja je!

"Delamo predvsem za RLV. V zadnjem času največ viseče tračne proge, pnevmatske kretnice, jamske vozičke. Pridno moramo delati, kajti naš oddelek živi od tega, kar naredimo in prodamo.

Norme pri našem delu so visoke, a jih kljub temu dosegamo in velikokrat tudi presežemo. Vprašanje pa je, koliko smo res nagrajeni po delu, ki ga opravimo.

Premalo pa vlagamo v nove stroje, v razvoj. Zato moramo veliko dela opraviti na zastareli način. To nam seveda vzame več časa in energije, kot bi ga nam sicer. Slabo vpliva pa tudi na kvaliteto našega dela.

Tudi z vidika varstva pri delu nimamo vsega urejenega tako, da pri delu naše zdravje ne bi bilo ogroženo. Letošnjo zimo smo preživeli v delu prostorov bivše delovne organizacije EFE, ki pa za naše delo niso najbolj primerni; in tudi ogrevani niso bili dovolj. Upamo, da bomo prihodnjo zimo dočakali v boljših delovnih prostorih: v primerni delavnici, urejeni tudi v prostorih bivše delovne organizacije EFE, v sedanjih prostorih pa si bomo uredili skladišče.

V naši temeljni organizaciji so zaposleni pretežno mladi delavci in med njimi je precej tudi nekvalificiranih. Vendar večinoma so to zelo prizadevni delavci; delavci, ki so si že v nekaj letih dela pri dobili toliko delovnih izkušenj in znanja, da svoje delo opravljajo enako dobro kot kvalificirani delavci. Res, ni razlike med izdelkom, ki ga naredi kvalificirani delavec, in izdelkom nekvalificiranega delavca. Razlika pa je seveda med osebnimi dohodki enih in drugih: kvalificirani delavec zasluži za enako delo več kot nekvalificirani.

Lani smo nekaj mladih nekvalificiranih delavcev vključili v šolanje ob delu za varilce, da bi si tako pridobili kvalifikacijo in s tem izpolnili formalne pogoje za boljše vrednotenje dela, ki ga opravljajo."

Mirko o vsem tem govori premišljeno, počasi - nič ne reče zaletavo.

Od svojih sodelavcev pričakuje vestno delo, on pa je verjetno prvi, ki tako dela. To mu sodelavci tudi priznavajo, kajti sicer ga ne bi izbrali za vodjo oddelka, v katerem delajo, ga izvolili v delavski svet delovne organizacije ESO, v komisijo TOZD KKO za delovna razmerja in še za predsednika delegacije TOZD KKO za delegiranje delegatov v zbor združenega dela občinske skupščine.

"Zaboli me brezbrizen odnos delavcev do orodja in delovnih naprav sploh," priporoča Mirko naprej.

"Marsikdo se ne zaveda, da je treba orodje paziti, da se ga ne sme nesti domov, ga kje pozabiti. Veliko slišimo o tem, kako naj bi vsak odgovarjal za vse, kar stori narobe, a tega v resnici ne izvajamo. Tudi v naši temeljni organizaciji je tako! Mislim, da že otroke napačno vzgajamo, potem pa imamo nepoštene delavce!" je poudaril.

Mirkov dom in družina

Dva otroka ima - petletnega sina in dve leti staro hčerko, z družino pa stanuje v Gaberkah, svojem rojstnem kraju.

"Nekaj malega zemlje imamo doma, zato me nikoli ne skrbi, kaj bom delal v prostih popoldnevih in prostih dneh. Še premalo časa imam za vse, kar je treba postoriti okrog hiše. Malo se posvetim tudi svoji družini, kar preveč časa pa mi vzame dejavnost v gasilskem društvu Gaberke, pri rezervnih vojaških starešinah in v skupščini naše krajevske skupnosti, katere predsednik sem postal pred kratkim.

Pa mi tega časa ni nikoli žal, kajti v Gaberkah se imamo lepo. Krajani smo zelo povezani med seboj; razumemo se in zanimamo drug za drugega," je Mirko pohvalil življenje v svoji krajevni skupnosti.

Čeprav Mirko stanuje zunaj območja, ki se ugreza ali se bo ugrezalo zaradi rudarjenja - in tako skrbi, da se bo moral preseliti nima - ga vendarle skrbi, kam bosta odkopavanje zaloga premoga in proizvodnja električne energije pripeljala našo dolino. Meni, da je treba hkrati z izgradnjo novih energetskih objektov, odpiranjem jame Šoštanj in nadaljnjo proizvodnjo električne energije v TE Šoštanj storiti vse, kar je mogoče, da bo ostalo naše okolje primerno za življenje.

"Ne smemo misliti le nase, temveč tudi na naše otroke, sicer se bodo morali, ko bodo odrasli, odseliti iz naše doline," je Mirko dejal s privzdignjenim glasom.

Draga Lipuš

Miroslav VERHOVNIK

Marko Glavaš, Center
srednjih šol Titovo Velenje, 4 RT-b

PRVI MAJ

Kroz ulice velenjskega grada, vije se zastava prvog maja. Zastava praznika rada.

Za taj praznik su se borili naši djedovi, krv su prolivali, u teškim mukama. Borili su se golim rukama.

Danas slavimo prvi maj, praznik rada. I dalje želimo da prvi maj, živi u nama.

Po ulicama barjaci se viju. Djeca se smiju! A odrasli razdragano šetaju, i tako veseli zaboravljaju svoje teške muke.

VELENJE - STARI GRAD

Kad se popnem na te zidine stare, vidim samo dim od elektrane.

Oblaci dima visoko se izvijaju, okolicu nam zagadjivaju.

U plućima je teže, nemože da se diše, crno nam se piše.

Nitko ne pazi, na red i čistoću, kantu za smeće nitko ne vidi, otpadke baca gde mu se sviđi.

Takvo je sada Velenje, ma da je pre lepše bilo, dok ga nismo počeli zagadjivati svi. A tko je kriv nego mi.

Hrusto Halilović, RLV - Jama Škale

Pismo Fati

Draga Fato, prodao sam stari han i kupio novi stan.

Pa da vidiš Fato mila, kako je ovdje živjeti milina.

U njemu je sve na struju, na struju se šišam, brijem, na struju se Fato grijem.

Na struju se kuha, peče, tako komšija ovdje reče.

Na struju se voda grije, boljeg života dušo, nije.

Nećeš morat' veša prati sve to rade aparati.

U kupatilu boljler visi, Fato dušo kaži gdje si.

Nek te srce meni vuče, biti će ti bolje nego kod kuće

Ali cijena nije mala, za mene je sve to šala, jer rudarska plata vrijedi suhoga zlata.

Iz pogovora z dr. Ivanom Kraljem o delu obratne ambulante za naše delavce

Letos v začetku leta je začel veljati samoupravni sporazum o izvajanju zdravstvenega varstva delavcev RLV v okviru obratne ambulante, ki sta ga sprejela delavska sveta DO RLV in temeljne organizacije DO Zdravstveni cente Velenje-Splošno zdravstvo. Delavcem RLV lahko tako sedaj bolniški dopust priznavajo le zdravniki v obratni ambulanti v Zdravstvenem centru Velenje, delavcem RLV, ki imajo stalno prebivališče v Šoštanju, pa zdravnik zanje v zdravstveni postaji v Šoštanju.

Zdravnikov v obratni ambulanti v Zdravstvenem centru Velenje je pet - dr. Ivan Kralj, specialist splošne medicine in koordinator dela v obratni ambulanti RLV, dr. Igor Kočevar, zdravnik, dr. Aleksandra Žuber, specializant splošne medicine, dr. Zdenko Kikec, zdravnik, dr. Draško Vrabčič, zdravnik - pooblaščen zdravnik za delavce RLV v zdravstveni postaji Šoštanj pa je dr. Bogdan Menih, specialist splošne medicine.

Obratna ambulanta RLV je bila ustanovljena zato, da bi bilo v njej zagotovljeno stalno in kvalitetno zdravstveno varstvo delavcev RLV. Zdravniki v obratni ambulanti RLV naj bi se delavcem RLV posebej posvetili; da bi bilo to mogoče pa bi morali dodobra spoznati delo rudarjev in drugih delavcev našega rudnika.

Več o delu obratne ambulante za delavce RLV je povedal dr. Ivan Kralj.

Zdravniki imajo preveč dela!

Dr. Ivan Kralj: Delo delavcev RLV je glede obremenit-

tev tako zelo drugačno od dela delavcev v drugih OZD v naši dolini, da bi jim res morali posvetiti posebno pozornost. Za to smo se tudi odločili, a v splošnih ambulantah in tudi v obratni ambulanti za delavce RLV v našem zdravstvenem centru so še vedno vsi delavci enako deležni naše skrbi in pozornosti. Vzrokov za to je več! Zdravniki, ki naj bi po samoupravnem sporazumu o izvajanju zdravstvenega varstva delavcev v obratni ambulanti RLV skrbeli za delavce RLV, ne morejo delati le za potrebe RLV, ampak morajo zdraviti tudi delavce iz drugih OZD. Tako je zato, ker imamo v našem zdravstvenem centru zaposlenih premalo zdravnikov.

Slednje dokazujejo tudi podatki. Na primer! V sredo, 8. aprila, je bilo pri meni 122 delavcev, od teh 98 delavcev iz RLV, pri dr. Kočevarju 128 delavcev, od teh 93 iz RLV, enako pa je tudi pri drugih zdravnikih v obratni ambulanti RLV. Vsakega zdravnika obišče povprečno na dan 50 do 80 pacientov, kar pa je vsekakor preveč. Zdravniki smo zato preobremenjeni z delom, nimamo časa, da bi se z vsakim pacientom res pogovorili, se mu posvetili, kot je treba. Veliko lažje in neprimerno boljše bi bilo delo zdravnikov v obratni ambulanti RLV, če bi lahko skrbeli samo za delavce RLV.

Od 30. decembra predlani do 18. januarja lani sem spremljal obisk pacientov iz RLV v našem zdravstvenem centru. V tem času je iskalo pri nas pomoč 1 700 delavcev iz RLV - ta podatek vključuje tudi obiske v dežurni ambulanti in v zdravstveni postaji v Šoštanju - kar je povprečno 94 delavcev na dan. To pomeni pa za vsakega od petih zdravnikov v obratni ambulanti RLV vsak dan manj kot 20 pacientov. Najbrž si ni težko zamisliti, kako kvalitetno bi lahko bilo naše delo, če bi se lahko v obratni ambulanti RLV ukvarjali res samo z delavci RLV. Obratna ambulanta namreč mora zajeti tako preventivno kot kurativno zdravljenje in tudi elemente socialnega dela, a sedaj se mi lahko posvetimo le kurativnemu zdravljenju, za drugo pa nimamo časa. Pacientov je prenekateri dan toliko, da pridejo nekateri na vrsto šele naslednji dan.

Zaradi vsega tega nas zdravniki zapuščajo, odhajajo na delo drugam ali na specializacijo. Pridejo novi, neizkušeni zdravniki, ki morajo specifičnost dela delavcev RLV šele spoznati.

Delo zdravnikov v naših splošnih in obratnih ambulantah je garaško in takšno zdravniku ne more biti v zadovoljstvo, saj mu ne daje občutka, da je v vsej množici dela res vse opravil temeljito.

V teh ambulantah je zaposlenih 11 zdravnikov, trije so v zdravstveni postaji Šoštanj in eden v Šmartnem ob Paki, za dobro preventivno in kurativno zdravljenje pa bi potrebovali 30 strokovnih zdravniških ekip.

V našem dispanzerju za medicino dela opravljajo za delavce RLV sistemske preventivne zdravstvene preglede; torej pregledajo zdrave delavce, da bi ugotovili pri njih bolezensko stanje in glede njega svetovali delovni organizaciji RLV: "Ugotovili smo to, storite to!"

Vendar pa kaže, da so ti sistemski zdravstveni pre-

gledi bolj zato, ker jih nalaga zakon. Zdravniki v obratni ambulanti podatkov o teh pregledih ne dobimo in tudi pravega sodelovanja med dispanzerjem za medicinsko dela in tistimi v DO RLV, ki skrbijo za boljše delovne razmere delavcev, ni. Videti pa je, kot da so v RLV kar zadovoljni s takšnim stanjem razmer, saj nič ne rečejo. Konec koncev mi v zdravstvenem centru delamo po njihovem naročilu!

Vsak drugi upokojenec je upokojen invalidsko. To je hud podatek; podatek, ki kaže, da je preventivno zdravljenje res preslabo organizirano. Ljudje morajo zaradi slabega zdravja predčasno v pokoj, kar pa pomeni, da so delali v slabih delovnih razmerah – da so slabo živeli.

Delavec potoži: "Boli me!"

Dr. Ivan Kralj: Že leta 1983 nam je bilo jasno, da rasti števila odsotnih ljudi od dela zaradi zdravstvenih razlogov v naši dolini ne bomo mogli zaježiti, od julija lani pa sploh očitno raste. Edino študijo, v kateri je strokovno, na podlagi analiz, opisana problematika velenjskega zdravstva in posebnosti delavskega in drugega prebivalstva naše občine, je napisal dr. Rebernik. Povzetek iz tega njegovega dela Velenjski delavci med najbolj ogroženimi je izšel lani v začetku leta v Delu. V njem med drugim piše: "Analiza 'delovnih mest' je pokazala, da je ogrožen praktično sleherni delavec v občini Velenje."

Analiza je zajela več kot 86 odstotkov vseh zaposlenih delavcev in pokazala, da je večina med njimi pri svojem delu izpostavljena celo več škodljivim vplivom hkrati.

Zdravje delavcev v velenjski občini najbolj ogrožata prah in dim, potem delo pod zemljo in delo v nočni izmeni. Sledijo ropot, vlaga, umazanija in smrad, hitre temperaturne spremembe. Veliko je tudi delavcev, ki jih pri delu ogrožajo strupene snovi.

V Titovem Velenju so začeli sicer pozno, a upajmo, da ne prepozno, biti plat zvona. Do konca tega srednjeročnega obdobja želijo zagotoviti 30 strokovnih zdravniških ekip oziroma enega zdravnika specialista medicine dela na 855 delavcev."

Vse to je res in še kako je res, da delavci v naši dolini, še zlasti delavci RLV, delajo v specifičnih delovnih razmerah. Po posebnih normativih lahko vsak zdrav delavec dvigne v 8 urah petindvajsetkrat po štirideset kilogramov, v jamah RLV pa so bremena, ki jih je treba dvigniti, precej težja. Zato je pri delavcih RLV precej obolenj hrbtenice.

Zaradi posebnih delovnih razmer v RLV se zdravnik gotovo prej odloči pri delavcu iz RLV, da mu že zaradi blagega vnetja grla odredi bolniški dopust, kot pa pri delavcu, ki dela v primernem delovnem prostoru.

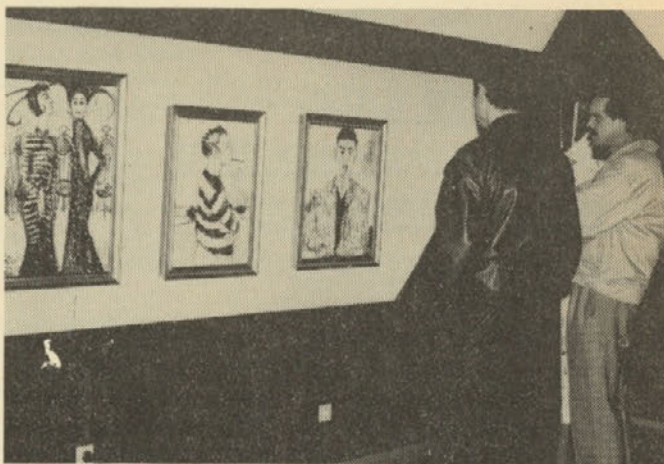
Sicer pa mora zdravnik verjeti vsakemu pacientu, ki pride v ambulanto in reče: "Boli me!"

Šele preiskave lahko pokažejo, kaj in koliko pacienta res boli. Menim pa, da ni toliko namišljenih bolnikov, kot nekateri trdijo.

Sploh pa v RLV nikogar ne moti veliko število delavcev na bolniškem dopustu (bilo jih je tudi že blizu 20 odstotkov od vseh zaposlenih), dokler delo v RLV normalno poteka. Na delavce na bolniškem dopustu se spomnijo običajno le takrat, ko jim "zaškriplje" pri doseganju načrtovane proizvodnje.

Obstaja tudi mesečna preglednica števila delavcev iz posameznih temeljnih organizacij RLV na bolniškem dopustu. Res so v njej dva meseca stari podatki, a še nisem doživel, da bi se kdo zanjo zanimal.

Črt Valenčak je imel razstavo svojih slikarskih del v Titovem Velenju

Sredi tega meseca se je z razstavo oljnih slik – postavljena je bila v "stiskarni" velenjskega doma kulture – predstavil prebivalec Titovega Velenja mlad slikar Črt Valenčak, domačin, zaposlen v naši delovni organizaciji Tiskarni.

Že prej je imel dve samostojni razstavi v Mariboru.

Začetna spoznanja samorastništva v slikarstvu so Črta Valenčaka napotila k bistvenim postavkam obdelave omajane človečnosti, k skrivnostnim medsebojnim odnosom, k pomenljivosti obratov in preobratov človeške bivalnosti in k umiku iz osiromašenosti povprečnih konfekcijskih ciljev. Zgodaj je začel razpredati sanjarije in strahove, ki jih z razumskega vidika često omalovažujemo, ne moremo pa jim pobegniti v skritih globinah naše – in seveda – avtorjeve notranjosti.

Zato se dokaj lahko strinjamo z njim ob gledanju njegovih del, upodobljenih z mislijo in roko ustvarjalca, ki zna najti tem našim skupnim tesnobam ustvarjalen izraz. /D. L./

Največ stikov z RLV imamo prek socialne službe REK – konkretno z Mileno Ahtik, veliko manj pa s Karlom Čretnikom iz službe za varstvo pri delu v RLV – z delavcem, ki je v RLV imenovan za stike z našim zdravstvenim centrom.

Pokvaril se mi je avto,
grem k zdravniku!

Dr. Ivan Kralj: Velikokrat človek zaide v stisko – ek-

sistenčno stisko, za rešitev katere potrebuje nekaj časa. S tem mislim na dva, tri proste dneve. Tako se, recimo, nekomu pokvari avto, pride pa k zdravniku, češ da je zbolel. Zdravnik mu mora verjeti, mora ga napatiti na preiskave, saj ne more vedeti, da ta človek potrebuje bolniški dopust samo zato, da bo peljal avto k mehaniku... Razumevanje za težave takega človeka pa bi morali najti v njegovi delovni organizaciji. V njej bi morali v svoje interne akte zapisati, kako mu bodo pomagali, zlasti če je letni dopust že izkoristil. Vendar pa je to mogoče izvesti le v dobro urejenih delovnih kolektivih - malo bolj natančno na primer poznam temeljno organizacijo RLV Mizarska dejavnost in mislim, da njen delovni kolektiv je takšen - in za urejene delavce; take, ki te ugodnosti ne bi poskušali izrabljati kar naprej in za vsako malenkost.

So primeri, ko skupinovodja delavcu ne dovoli izkoristiti dopusta, delavec pa zagrozi: "Grem pa na bolniški dopust!"

Če nam skupinovodja to sporoči, takšnega obiskovalca obratne ambulante bolj natančno pregledamo. Kadar pa samo opazimo, da ima delavec le čustveno potrebo po bolniškem dopustu, se povežemo z Mileno Ahtik v socialni službi REK, da se ona pogovori s takšnim delavcem in tudi z vodjo OZD, v kateri je zaposlen, in da skupaj poiščejo pravo rešitev.

Ni mogoče pričakovati, da bodo vsi delavci iskali storitve v zdravstvenem centru le takrat, ko bodo zboleli. Recimo, ni še tako zelo dolgo, kar sta večkrat po dva avtobusa naenkrat pripeljala delavce iz Tuzle in njene okolice na delo v RLV, nam zdravnikom pa je bilo naročeno, naj jih hitro pregledamo, koliko so sposobni za delo v jami.

Ti delavci so že nekaj dni po prihodu začeli delati in v takšnih okoliščinah je težko govoriti o motiviranih, urejenih delavcih.

Nekateri od teh delavcev so sprejeli življenje pri nas takšno, kakršno je, nekateri so odšli, veliko pa je ostalo takšnih, ki našega načina življenja niso sprejeli.

Precej je tudi samskih delavcev, ki le za 8 ur na dan vedo, kaj bodo delali, v prostem času pa jim je dolgčas, ker so bolj ali manj prepuščeni samim sebi. To vpliva slabo tudi na njihovo delo.

Kako izboljšati delo zdravnikov v obratni ambulanti?

Dr. Ivan Kralj: V sklopu nadomestnih objektov rudnika PRELOGE v Novih Prelogah so bili predvideni in zgrajeni prostori za obratno ambulanto, a je bilo potem ugotovljeno, da niso primerni - da niso dovolj veliki. Zato so jih preuredili v pisarniške prostore. Nihče pa ni pomislil, da bi vendarle preselili obratno ambulanto v te prostore, začeli z malim, kasneje pa že kako napredovali. Če bi se takrat odločili za obratno ambulanto v sklopu teh objektov, bi sedaj imeli čisto drugačne, boljše rezultate pri zdravstvu.

Delavci RLV bi morali imeti posebej organizirano zdravstveno varstvo, namesto da le govorimo o speci-

fičnosti dela v RLV, o nujnosti specifičnega zdravstvenega obravnavanja delavcev RLV, posebne skrbi pa jim ne posvečamo. Zadovoljimo se samo s tem, da zdravnik obišče jamo, vidi, kaj je to čelo, pripravo delo - višče, stikalo, kaj pomeni slab zrak, prepih, vlaga... Zdravnik v obratni ambulanti bi vendarle moral vedeti veliko več o delu v jamah RLV in v RLV sploh.

Zdravnik, ki se je rodil v Šaleško dolini, zrasel z RLV, pozna delo v njem, a takih zdravnikov je pri nas malo. Večina naših zdravnikov je iz drugih republik in v kratkem pride k nam delat še sedem zdravnikov iz Srbije. Zanje se kar bojim, kako se bodo vživeli v delo pri nas. Ko se bodo navadili, bodo pa odšli, kajti le malo - kdo lahko zdrži vse, kar sem že omenil.

Poleg vsega zdravniki v obratni ambulanti niti nismo motivirani za delo z delavci RLV, saj nismo nič boljše nagrajeni kot drugi zdravniki. Za to delo zdravnike preprosto določi delavski svet temeljne organizacije DO Zdravstveni center Velenje-Splošno zdravstvo.

Nihče nikogar ne vpraša, ali bi hotel biti zdravnik v obratni ambulanti RLV.

Vemo, da je delo delavcev RLV specifično, da jim mora zdravnik posvetiti posebno skrb, a zdravnik zanje ni nič boljše nagrajen kot na primer zdravnik, ki skrbi predvsem za upokojece. Smo pač takšni, da drug drugemu ne priznamo več opravljenega dela in zato tudi ne večjega osebnega dohodka.

Ni treba, da bi bili zdravniki v obratni ambulanti na plačilni listi RLV, a nekaj pa bi se le moralo poznati pri naših osebnih dohodkih.

Še to!

Naš zdravstveni dom je premajhen, kljub temu pa je potrebna njegovi razširitvi za sedaj zgolj želja nas, ki v njem delamo. In oprema v zdravstvenem domu je enaka kot pred tridesetimi leti!

Obratni ambulanti bi morali razširiti vsebino dela. Omenil sem že, da je preventivno zdravljenje ledina, v katero še nismo zaorali... Potem pa se marsikomu utrne misel, da invalide "delamo" zdravniki in invalidska komisija!

Veliko invalidov tudi nima ustreznega dela. Pogosto iščejo zdravniško pomoč in verjetno jih je tudi sedaj precej na bolniškem dopustu.

Dolgo že zdravim delavce iz RLV, zato že dobro poznam njihove delovne razmere in težave. Navadil sem se na paciente iz RLV in rad skrbim zanje. Zavedam se tudi, da bo v naši dolini vedno veliko težav pri zdravstvenem varstvu delavcev. Marsikaj sem tudi omenil, kar bo treba spremeniti, da bo zdravstveno varstvo delavcev RLV boljše. Vsekakor pa bo treba za to posvetiti veliko več pozornosti tudi v okolju, v katerem delavci RLV delajo. /Draga Lipuš/

ZAHVALA

Zahvaljujemo se sindikalni organizaciji TOZD RLV Jam-ska mehanizacija za materialno pomoč pri ustanovitvi naše sekcije onkoloških bolnikov. /Društvo onkoloških bolnikov Ljubljana, sekcija občine Velenje/

ODŠLI SO V POKOJ

Olga SUHOVRŠNIK, upokojena 12. februarja

Rojena je bila 1. februarja 1943 v Dobju pri Planini.

Mati dveh otrok: leta 1966 rojenega Konrada in leta 1968 rojenega Sergeja.

Od 17. septembra 1974 je neprekinjeno delala v našem kombinatu. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v obratu družbene prehrane in gostinstva,

sedaj delovna skupnost Družbeni standard, kjer je bila točajka v bifeju pa delilka in pripravljalka hladnih malic do upokojitve.

Stanko NEDELJKO, upokojen 27. februarja

Rojen je bil 12. septembra 1937 v Bišu pri Ptujju. Poročen z Marijo, rojeno Trglav.

Od 26. februarja 1959 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod in bil nekajkrat premeščen iz nje v Jamo zahod in nazaj v Jamo vzhod, leta 1973 pa v Steber 8, leta 1979 v Jamo Preloge in leta 1986 v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1963 za kvalificiranega kopača in leta 1972 še za strelca v metanskih jamah.

Leta 1965 je obiskoval tudi sindikalno politično šolo. Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih. Sodeloval je tudi na več udarniških akcijah pri izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc GRUŠOVNIK, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 18. julija 1938 na Tolstem vrhu (občina Slovenj Gradec). Poročen z Anico, rojeno Firšt.

Od 28. avgusta 1960 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi vojaščine pa od leta 1956.

Leta 1960 se je zaposlil kot kvalificirani kovač pri mehanizaciji v Jami vzhod. Leta 1969 je bil premeščen v Jamo zahod, konec leta 1969 nazaj v Jamo vzhod in leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1966 je opravil izpit za montažnega in dežurnega jamskega ključavničarja.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in sindikatu.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem, kipca "velenjski rudar" in udarniške značke RLV.

Gojko LJUBIČIĆ, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 9. septembra 1939 v Prijedoru. Poročen z Bosiljko, rojeno Katič.

Od 12. septembra 1963 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi vojaščine pa od leta 1957.

Leta 1963 se je zaposlil kot polkvalificirani

kopač v Jami zahod, sedaj skupaj z Jamo vzhod Jama Preloge, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jakob SATLER, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 10. aprila 1937 v Andražu pri Polzeli. Poročen z Zofijo, rojeno Bizjak.

Od 29. junija 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, sedaj skupaj z Jamo zahod Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1964 za kvalificiranega kopača in leta 1974 še za strelca v metanskih jamah.

Kot veliko drugih rudarjev je sodeloval tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože BOROVIK, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 5. januarja 1936 na Kozjaku (občina Slovenj Gradec). Poročen z Marijo, rojeno Vodenik.

Od 23. julija 1958 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v rudniškem zunanem obratu. Leta 1961 je bil premeščen v Jamo vzhod, leta 1963 nazaj v zunanji obrat RLV, maja 1963 spet v Jamo vzhod, leta 1971 na čelo OMKT, leta 1973 spet v Jamo vzhod, oktobra 1973 v Jamo zahod in leta 1977 v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1971 za kvalificiranega kopača.

Tudi on je sodeloval pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Lenart VINCEK, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 9. oktobra 1938 v Goričanu pri Čakovcu. Poročen z Eriko, rojeno Meh.

Od 6. junija 1960 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi vojaščine pa od leta 1957. Leta 1960 se je zaposlil kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1967 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1974 nazaj v Jamo vzhod, leta 1975 v Jamo Škale, konec leta 1975 nazaj v Jamo vzhod, leta 1977 v Steber 8, junija 1979 v Jamo Preloge in decembra 1979 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in medalje dela.

Ludvik KOVAČ, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 16. julija 1931 v Škalah pri Velenju. Poročen z Alojzijo, rojeno Videmšek.

Od 1. avgusta 1967 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa od leta 1966 v bivšem RŠC Velenje.

Leta 1967 se je zaposlil kot visoko kvalificirani električar v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Dejaven je bil tudi v družbenopolitičnih organizacijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

PRODAM nov nemški pletilni stroj na kartice in rabljen motorni šivalni stroj bagat.

INFORMACIJE: vsak delovni dan dopoldne prek telefona (063) 855 048.

Matevž GRUDNIK, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 16. septembra 1936 v Novi Štifi pri Gornjem Gradu. Poročen z Marijo, rojeno Kumer.

Od 6. maja 1965 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1962.

Leta 1965 se je zaposlil kot nekvalificirani kopač v Pripravah, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1972 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1975 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Miho REPNJ, upokojen 28. februarja

Rojen je bil 14. 9. 1936 v Ruševu pri Slavon-ski Požegi. Poročen z Ivanko, rojeno Povše. Od 8. junija 1963 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1974 je bil premeščen v Steber 8, sedaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1972 za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi pri krajevni samoupravi, sindikatu in se udeleževal tudi udarniških delovnih akcij.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji. /Vesna ŠMERGUT in Jana PLAZAR/

Zakaj so se povečale zakupnine za rekreacijske parcele?

V Informatorju 5/87, ki je izšel dne 14. marca, sta bila med drugim objavljena zneska zakupnin za vrtove in rekreacijske parcele na zemljiščih RLV.

Nekateri zakupniki rekreacijskih parcel so negodovali zaradi povečanja zakupnine od 1 600 dinarjev v letu 1986 na 9 500 dinarjev v letu 1987.

Za utemeljitev povečanja te zakupnine dajemo tale prikaz stroškov v letu 1986, poravnanih iz sredstev za rudarske škode:

1. Stroški za odvoz in uporabo kesonov za obdobje marec - december so znašali 656 425 dinarjev.
2. Stroški sprotnega vzdrževanja:

TAM APS	42 ur	193 914 dinarjev
TG 100 APS	19 ur	162 260 dinarjev
TG 90 APS	14 ur	110 320 dinarjev
Nasipni gramoz - 68 m ³		75 684 dinarjev
Bet. cevi Ø 30-7 kosov		17 500 dinarjev

Stroški 1 in 2 so torej znašali skupno 1 216 103 dinarjev.

Vseh rekreacijskih parcel je 246 in tako so navedeni stroški na parcelo znašali 4 943,50 din.

Navedeni stroški pa so bili le del vseh stroškov za vzdrževanje celotnega rekreacijskega območja.

Če bi prišteli še stroške za vodo, vzdrževanje in čiščenje skupnih sanitarnih prostorov, košnjo in čiščenje robnih zemljišč, urejanje poti in parkirnih prostorov ter dežurno službo, ki jo opravljajo invalidi RLV, bi morali že v letu 1986 zaračunati zakupnino v vsaj tolikšnem znesku, kot je določena za leto 1987.

Odnosa nekaterih zakupnikov rekreacijskih parcel do skupnih prostorov in inventarja pa tokrat še ne bomo podrobneje komentirali (polomljene pipe, kraja košev za smeti, zamašena stranišča itd.).

Redki so tudi zakupniki, ki so upoštevali pravilnik o izvajanju ureditvenega načrta rekreacijskega območja.

Čeprav izdelava kurišč in sanitarij v objektu na parceli in napeljava vodovoda na parcelo nista dovoljeni, pa je že kar nekaj zakupnikov parcel namesto vrtnice na parceli zgradilo pravo počitniško hišico in tako spremenilo namembnost rekreacijskega območja.

Čez nekaj časa bodo imeli komarji, muhe in drugi insekti prave veselice, ko bodo začele prenikati na površje odplake iz ponikovalnic; takrat bomo zagotovo izvedeli za vse investitorje, ki pravilnika o namebnosti rekreacijskega območja niso upoštevali in so v hišicah na parcelah uredili sanitarne prostore in še kaj.

Skupne službe RLV,
oddelek za rudarske škode

Obvestilo Ljubljanske banke - temeljne banke Velenje

SPREMEMBA OBRESTNIH MER ZA VEZANE DINARSKE HRANILNE VLOGE

Od 1. aprila 1987 veljajo za vezane dinarske hranilne vloge nove letne obrestne mere:

48 % za vloge, vezane nad 3 mesece,
81 % za vloge, vezane nad 6 mesecev,
84 % za vloge, vezane nad 12 mesecev,
86 % za vloge, vezane nad 24 mesecev,
88 % za vloge, vezane nad 36 mesecev.

Obrestna mera za hranilne vloge na vpogled ostaja nespremenjena - 7,5 odstotka.

Hranilne vloge, vezane nad 3 ali 6 mesecev, se obrestujejo po zmanjšani obrestni meri, ki jo banke uporabljajo za predčasni obračun in izplačilo obresti.

Pri letni obrestni meri 48 odstotkov znaša zmanjšana obrestna mera 41,19 odstotka, pri letni obrestni meri 81 odstotka pa 69,07 odstotka.

Odločitev, kaj storiti s prihranki, je vaša.

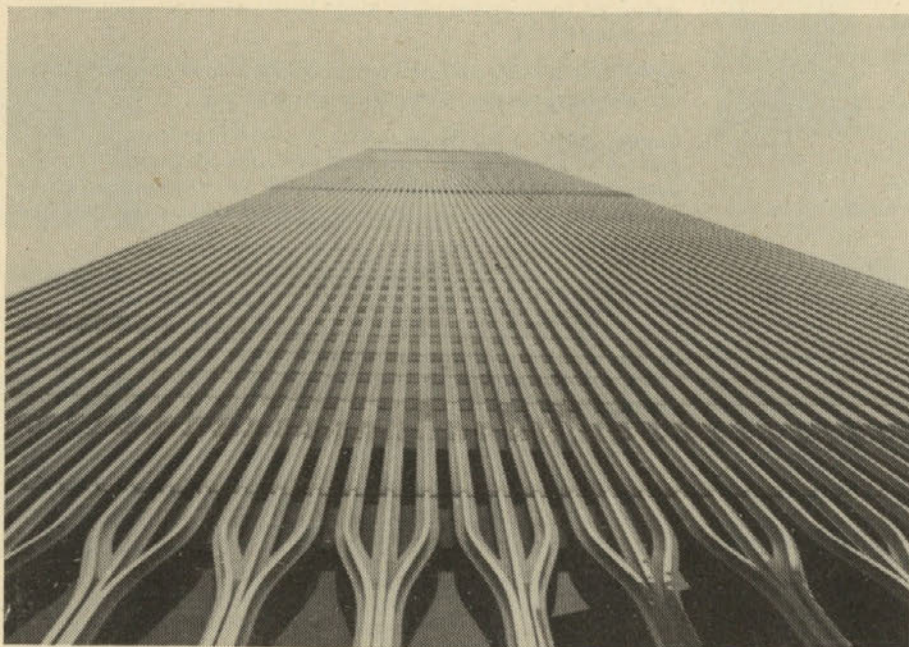
Prepričani pa smo, da jih želite naložiti smotrno in s tem nekaj pridobiti.

Koliko večje obrestne mere prispevajo k rasti prihrankov, si oglejmo pri hranilni vlogi 100 000 dinarjev:

	7,5 %	48 %	81 %	84 %	86 %	88 %
po 3 mes.	-	110.156.-	-	-	-	-
po 6 mes.	-	-	134.062.-	-	-	-
po 12 mes.	107.500.-	-	-	184.000.-	-	-
po 24 mes.	115.562.-	-	-	-	345.960.-	-
po 36 mes.	124.229.-	-	-	-	-	664.467.-

Ne spreglejte! Pri vezavi nad 36 mesecev se vloga 100 000 dinarjev poveča na 664 467 dinarjev.

Potopis Borisa Salobirja iz skupnih služb RLV

NEW YORK - INSTANT

Četrtek. Povsem navaden dan. Še najbolj navaden pa za začetek potovanja čez lužo!

Po kratkih pripravah, iskanju ameriškega vizuma (dovoljena za potovanje v Ameriko) pa drugih dokumentov in polnjenju kovčka stoji z Bogdanom precej prezgodaj na brniškem letališču, srkava že drugo kavo in sva tiho. Potovalna vročica dela svoje. Skupina se zbira, vodnica deli vozovnice za letalo. Na hitro opravimo carinske formalnosti in se strpamo v B-737. Pogovor se razplete o letalih, vremenu, dolžini leta, slišimo brnenje motorjev, medtem ko se ogrevajo, kmalu tudi ukaz steverdese, naj se priprimo. Motorji zahrumijo, pritisne nas ob sedeže, še malo - in že smo nad Ljubljano. Let je miren, pojemo sendvič; tako majhen, da človek ne ve, ali naj dá celega v usta ali dvakrat ugrizne vanj. Skozi okno gledamo polja, Savo, kmalu že Donavo, zaokrožimo nad Beogradom in po petdesetih minutah leta pristanemo. Zunaj je mrzlo.

Na beograjskem letališču

Čakamo v hodniku pred izhodom za let v Ameriko - natančneje: za let JU 533 NYC. Vodnik in vodnica delita druge vozovnice za letalo, dajeta skope informacije in se jezita nad nekom iz skupine, ker ima že napol prazno steklenico J and B. Zabavlja, norčuje se iz osebja in zabrusi vodniku, ker ga je opomnil, da njegovo početje ni lepo, da on lahko sam skrbi zase in še za šest drugih. Potem izprazni steklenico do konca, jo postavi na okensko polico in za spomin še fotografira.

Po dobri uri čakanja smo že v prostoru za odhod. Pred WC je vrsta, ker so njegove zmogljivosti neverjetne - en sam pisoar (straniščna školjka za moške).

Ljudje se zbira, v zraku je čudno razpoloženje - vse čaka na odhod in končno dočaka steverdese in pilotsko osebje, medtem ko prečkajo čakalnico in gredo na letalo. Čez kakšne tričetrt ure se vkrčamo tudi mi.

"Dobrodošli v Jatu!" mi sikne uradnik in op

ravi JAT in si nadene nasmešek "številka 8". Stewardesa tudi meni in Bogdanu poišče sedeža.

Sediva ravno ob krilu. V vrsti so trije sedeži - poleg naju sedi neki Italijan in bere žurnal (časnik) o gojenju rož. Potniki še prihajajo. Naša skupina šteje samo okrog petinštirideset izletnikov. Čas teče. Že skoraj celo uro sedimo v letalu, motorji so že davno ogreti, povelja za odhod pa ni in ni. Potnike opazno prevzema nestrpnost, strah pred poletom, izražajo tudi črne misli - v obliki obešenjaškega humorja.

Stewardesa nas je že vse poučila o uporabi dihalne maske, načinu nadevanja rešilnega pasu in drugih ukrepih, nujnih pri prisilnem pristajanju letala na vodi ali kje drugje.

Kislo se ji nasmihamo, jo poslušamo le bolj z enim ušesom in že res živčno čakamo na vzlet.

Letalo je nizozemsko, na njem piše Martinair, vse osebje pa je Jatovo; razen pilota, kopilota (pomožnega pilota) in navigatorja (določevalca položaja letala in njegovega vodnika v letu).

DC-10 z 282 potniki, 110 tonami goriva, 40 tonami prtljage in svojo lastno težo, kakršna že je, se počasi odlepi od tal.

Med letom v Ameriko

Dvigamo se hitro, kmalu smo že nekje nad Gradcem, preletimo Bruselj in gledamo kanal La Manche, London in zahodno Anglijo. Zajtrk in malico smo že použili. Sprehajamo se po letalu, iščemo stike z drugimi izletniki, otepamo se nervoznih stewardes in gledamo na uro.

Dolgčas nas počasi utruja. Stewardese zatemnijo okna in na platnu se prikaže uvod v film Ženska v rdečem. V našem delu letala ne deluje ozvočenje, zato so mi slušalke odveč. Bogdan se presede v srednji del letala, meni pa je vseeno, ker ta film sem že gledal. Malo sledim dogajanju na platnu, nato zadremijem.

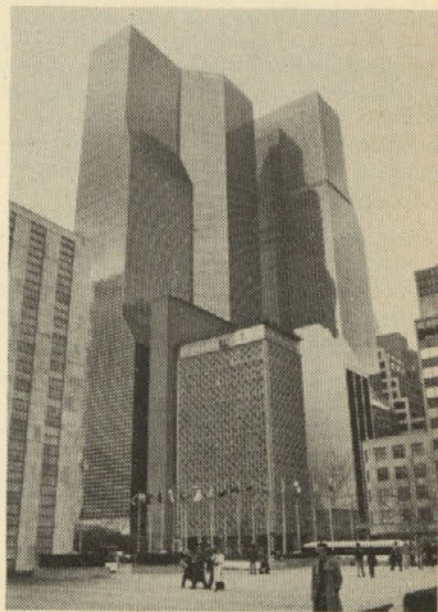
Filma je že davno konec, pod nami je morje megle, letimo že šesto uro, ko se predramim. Sprehodim se po letalu, večina potnikov drema. Motorji enakomerno brnijo. Zopet se usedem in premišljam o vsem mogočem. Potem z Bogdanom gledava na zemljevid sveta, kjer je vrisana pot našega poleta. Vprašujeva se, nad katerimi vodami smo že, kaj kmalu zatem pa kapetan letala objavi, da smo prileteli nad Kanado. Letimo preko Nove Fundlandije, prečkamo Reko svetega Lovrenca in krenemo proti Bostonu. Megle ni več, na tleh vidimo črno gorovje kamnite Nove Škotske pa zaledenela reke, avtoceste in od daleč že Boston. Potem se prikaže Philadelphia - in naš let se začne bližati koncu. New York je že pod nami, preletimo Manhattan in krenemo proti Long Islandu, na katerem je letališče J.F. Kennedy. Točno po devetih urah letenja pristanemo. Ob dotiku koles s tlemi potniki bučno zaploskamo v zahvalo posadki za izveden srečen in uspešen polet. Razpoloženje je približno takšno kot pri občinstvu na koncu kakšne priljubljene opere.

Torej, v Ameriki smo.

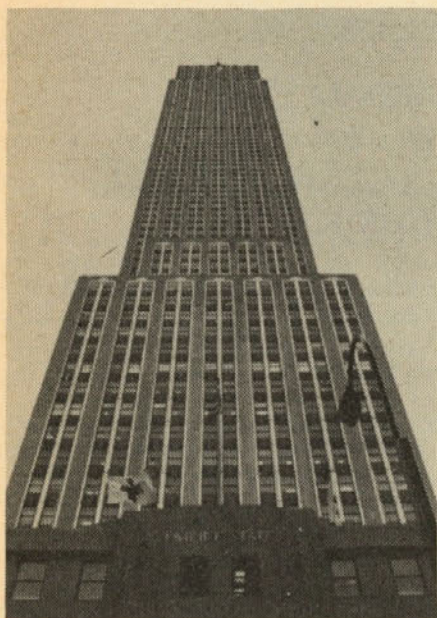
Carinske obveznosti potekajo zelo hitro. Črnopolti uradnik - bolj črn kot njegova popolnoma črna kapa - nas vsakega posebej usmeri k okencem, pri katerih cariniki udarjajo žige. Na vrsti sem med zadnjimi. Prijazna carinica vzhodnjaškega videza pregleda moj potni list, udari vanj žig, pripne carinski listič, pregleda še knjigo sumljivih, in ker je vse v redu, grem naprej. Pomaknemo se proti drugi carini, ki jo zanima vsebina naše prtljage. Pri njej nas pravzaprav sprašujejo samo po hrani, sadju, klobasah, kačah in drugih bolj ali manj eksotičnih hišnih živalih v naši prtljagi. Živali seveda mi nimamo nobene, imamo pa kaj drugega; meni uspe prethotapiti nekaj jabolk, domačo klobaso, malo kruha in hlebec sira - in to nama je kasneje reševalo življenje...

V New Yorku

Na letališču kupim zemljevid New Yorka in njegove podzemne železnice. Dva avtobusa nas potle odpeljeta do hotela Lexington v 48. ulici na aveniji Lexington. Vozimo se malo več kot eno uro. Ravno pol pet je po lokalnem

Nebotičniki za palačo Organizacije združenih narodov v New Yorku

Najznamenitejši newyorški nebotičnik - Empire State Building

času, in ljudje se vračajo z dela. Med vožnjo prejemamo prve informacije in dobivamo prve vtise o tem večmilijonskem mestu. Najprej me pritegnejo veliki avtomobili, široke ulice, množica ljudi. Dan je sončen, avtobus mirno brzi, vtisi so neverjetni; v začetku kot v filmu, kasneje pa se navadiš na vse.

Buljimo skozi okna, opazujemo vse mogoče, komentiramo, primerjamo. Hotel. Tu smo.

Hitro dobiva ključ od sobe. Hotel je lep, vse v njem deluje. Zlekneva se na postelji, da bi si po naporni poti vsaj malo odpočila. A raziskovalna žilica nama ne dá miru. Preizkusiva televizor in ugotoviva, da sprejema vseh dvanajst programov od zunaj brezhibno in še tri programe interne, hotelske televizije.

V hotelu imamo samo spanje in nobene hrane. Sicer smo pa v centru New Yorka. Skozi okno je mogoče videti delček prometa, ki pa ni tako zelo daleč spodaj, saj imava sobo že v šestem nadstropju.

Zunaj se že spušča mrak. Grevna na potep. Na njem dobiva prvi pravi stik z vele mestom. Ulice, ceste, avenije, enosmerni promet, navdili za pešce na prehodih "HODI" ali "NE HODI", razsvetljene izločbe, raznovrstna kraja v njih - koliko paše za oči! Ugibava, kje sva, saj bleščeče razsvetljene stolpnice naju zavajajo. Ob gledanju teh več sto metrov visokih čudes naju pot kar precej daleč odnese od naše postojanke. Tudi lakota naju zmaga. Pri slavnem McDonald'su si privoščiva hamburger, krompirček, sladoled, koka-kola, ampak vsega je bolj malo, pa tudi drago je. Pet dolarjev daja za prejšnji dan, malo kot večerjo.

Hladno je že in pozno. Ulice so prazne. Vr neva se v hotel. Prejšnji dan pokukava v lokal, na pročelju katerega piše PINK TOPLESS. Vidiva, da je to beznica s točilno mizo in nekaj mizami za goste, razporejenimi okrog podolgovatega odra - pravilneje: okrog mize, po kateri se sprehaja golo deklet in trza v ritmu glasbe.

Komaj dobiva v tej beznici pljačo, že prisede deklet v biki in naju vpraša, ali nama lahko kako pomaga. Ko ponujeno pomoč odkloniva, pa vpraša, ali bi kaj skupaj spili. Tudi za to nisva, ker predvidevava, kako se bi po-

tem vsa zadeva razvijala naprej.

Nasploh se počutiva neprijetno. Mogoče je vzrok tega še strah, ki ga občutiva prvi dan v neznanim mestu. Zato na hitro spijsava in greva. Verjetno vznikne v vseh, ki prvič "prijadraj" v New York, strah pred barabami, zavijanjem siren in žvižganjem krogel, podivjanimi avtomobili, bolnimi prostitutkami, mafijo, drogo, črnici z železnimi zobmi. V nama pa je strah pred vsem tem še bolj razumljiv zato, ker je krog naju še noč, ki ima že tako in tako svojo opevano moč! Zavaljo tega sva kar lahko zadihala na ulici, pravi občutek varnosti pa nama je dal šele hotel. Seveda, teh in drugih takšnih strašljivih predsodkov, ki so nam jih vcepili ameriški filmi, se človek na kraju samem kaj hitro otrese in začne gledati na stvari, dogodke in okolico s svojimi očmi, in to bolj ali manj kritično, čisto nič prizanesljivo.

Dobro je, če gre človek na takšno pot ravno toliko pripravljen, da ga prvi vtisi ne premamijo in zmedejo; da je zmožen videti dobro in slabo v pravi luči.

Po spiranju umazanije s poti sva zleknela vsak na svoji postelji poskusila telefonirati domov, in to kar iz hotelske sobe. In - zanimivo - uspelo nama je - obema v prvem poskusu. Neverjetno: čist zvok, takojšnja zveza! Najina pogovora pa sta bila zelo kratka; rekla sva le: "Srečno smo prispeli, sva v hotelu, živijo!"

Domače sva s telefonskim klicem vrgla iz postelji sredi noči, v New Yorku pa je bila ura šest ur nazaj in kar nekaj prijetno sva se počutila ob spoznanju, da se lahko tako brez težav po dolgi poti oglašiva domov.

Po klicih prek telefona domov naju je utrujenost že krepko zmagovala. Saj dan za nami je bil za celih šest ur daljši kot v Jugoslaviji, ker smo leteli proti zahodu. Kljub temu sva si po televiziji ogledala ameriško uspešnico TOP GUN, ki jo bojda vrtijo že tudi pri nas. Ne vem, kako se zdi drugim, ampak nama se je original te uspešnice zdel limonada, razen seveda letalskih posnetkov v njej, pri gledanju katerih je Bogdan - športni pilot, kakršen je - neznansko užival.

Med gledanjem filma naju je kar naprej premagoval spanec, zato sva televizor sredi filma izključila in se spravila spat.

Drugi dan v New Yorku

Po zajtrku - midva sva si ga pripravila iz prethitapljenih hrane - je vso našo skupino čakal avtobusni ogled mesta.

Avtobus, ki smo ga dobili - s stekleno streho, in kot se je med izletom izkazalo, dobrim vodnikom za nas - je krenil po nam popolnoma neznanih predelih mesta... vse od najbolj znane in drage Pete avenije, gledališkega Broadwaya z burnim nočnim življenjem, razvpitega Bronxa in Harlema - ki pa se vsaj me ni nista zdela nič kaj posebnega in kjer smo na enem od parkirnih prostorov lahko videli našega yuga - do pristanišča, od koder je lep pogled na Kip svobode.

Spotoma smo skozi okna videli tudi Majhno Kitajsko in Majhno Italijo, Riverside pa agencijo Jugoslav Airlines in sedež naše komisije pri OZN. Peljali smo se tudi mimo palače OZN in krenili proti razgledni točki mesta - Svetovnemu trgovskemu centru, ki ga sestavlja dva 110-nadstropna nebotičnika, visoka okrog štiristo metrov. Ta dva orjaka naredita na turista zares vznemirljiv in veličasten vtis, vendar prav nič grozečega. Na vrhu enega od njiju je tudi razgledna ploščad, na katero je moč priti z dvigalom za petdeset potnikov v pičlih osemindesetih sekundah. Seveda pa takšno vzpenjanje ni zastoj, saj ti

za naše razmere potegne iz žepa kar precej denarja.

Razgled po New Yorku je s te višine veličasten. Vsi drugi visoki nebotičniki, skupaj z najznamenitejšim - Empire State Buildingom - so videti majhni; tako mali, kakor da bi jih imel na dlani.

Z vzorno urejene razgledne ploščadi vrh nebotičnika Svetovnega trgovskega centra vidiš cestne križarke spodaj nič večje kot mravlje, ljudi pa skorajda ne. Z nje se ti odpira pogled tudi na značilne ameriške mostove prek reke Hudson in Vzhodne reke.

Za razgledovanje po vsem tem je na njej nameščena množica daljnogledov, ki razgledovalcem seveda pridno žrejo cente. Poleg vsega drugega, ki je na voljo za zapravljanje: spominkov vseh vrst in možnosti, da se fotografiraš in dobiš svojo sliko takoj in v fotomontaži, kakršno si želiš - tudi namesto državnika v sredini bankovca za milijon dolarjev.

Na zahodni strani je s te ploščadi lepo viden New Jersey City, ki spada v zvezno državo New Jersey.

Na jugu se s te višine vidi čisto majhen Kip svobode - na otočku, okrog katerega nenehno plujejo ladje s turisti.

Turistov je tudi v zimskem času v New Yorku polno. Ni jih mogoče zgrešiti. V vetrovkah, s torbami in fotoaparati okrog vratu fotografirajo, sprašujejo, delajo gnečo. In če se ne znajdejo, kar se jim pogosto zgodi, gledajo v zrak oziroma v vrhove stolpnice in se po mišljenju navadnih Newyorčanov sploh neskončno neumno obnašajo. Taki smo se jim verjetno zdeli tudi mi.

Na severu je s te opazovalnice v vsej svoji širini in dolžini - tja do Centralnega parka - viden Manhattan, srce New Yorka, ki pa ni preveč burno. Tako, da bi se hotelo kar razpočiti, temveč prej ležerno, umirjeno, podobno speči zverini, ki se je malo prej nadjela!

Na Manhattanu sva se z Bogdanom ločila od svoje skupine in se odločila, da si bova mesto naprej ogledala sama, in to peš.

Po lahki malici in obilni količini koka-kole, ki so jo kljub zelo hladnemu vremenu ponujali ledeno mrzlo in še z ledom, sva se spustila proti trdnim tlem širokih ulic. Promet je bil zelo gost, vendar umirjen. Nobenega cviljenja zavor, nič naglih pospeškov ne pritiskanja na gumbe siren in divjega prehitevanja, na vsakem križišču samo semafor za zeleno in rdečo luč in računalniško usmerjanje prometa tako zanesljivo, da šofer na deset kilometrov dolgi Peti aveniji z vozilom ves čas lahko brezhibno sledi zelenemu valu. Resnično lahko vse to občuduješ!

Vozniki so prijazni, nič nervozni. Mirno lahko greš prek ceste tam, kjer ni prehoda. Nihče te ne bo preklinjal. Vsi te lepo obvozi. Počaka pa tudi ne nobeden. Zaradi tega so urejeni prehodi. A da prideš na drugo stran enosmerne šestpasovnice, je vendar svojevrsten uspeh. Nama se je tudi posrečil.

Vse ceste v New Yorku so enosmerne. Parne so speljane proti severu, nepravne pa proti jugu. To velja za avenije. Ulice pa ležijo po čez; nepravne na levo stran in parne na desno.

Ko spoznaš bistvo orientacije prometnic, se v New Yorku ne moreš več izgubiti. Tako enostavno je: podolžnice so avenije, prečnice pa ulice.

Avenije štejejo od vzhoda proti zahodu - srednja je šesta ali Ameriška - in ulice od ju ga proti severu.

Na vsakem križišču je tabla z oznako ulice in avenije. Tako hodiš po mestu in samo šteješ. In to velja tudi za postaje podzemne železnice, ki ji uradno rečejo Subway.

Peš sva jo torej z Bogdanom mahnila ob reki Hudson proti pristanišču, od koder plujejo ladje na otok s Kipom svobode. Vmes sva fotografirala, preučevala tipe ameriških "kopenskih ladij" in čez kakšno uro prišla do pristanišča.

Vozovnica za ladjo, ki vozi na otok s Kipom svobode, ni preveč draga: stane 3,75 dolarja.

Precej nas je čakalo na odhod ladje. Naju je med čakanjem premagala žeja in segla sva po koka-koli CLASSIC z obilo ledu, čeprav je bilo zunaj minus 5°C.

Vožnja z ladjo na otok traja kakšnih dvajset minut. Pogled z nje na mesto je enkraten, saj ko se ladja oddaljuje od obale in se pred teboj pokaže ves otok Manhattan, stolpnice postajajo tako majhne, da bi jih skoraj lahko zajel v dlan.

Ladja obkroži Kip svobode in pristane.

Ogled tega veličastnega kipa je treba posebej plačati, čeprav ni na tem otoku nič drugega kot samo ta kip.

Zanimiv je ameriški način skubljenja turistov in ljudi sploh. Vozovnica za ladjo, denimo, stane malo in to te premami, da se popelješ z njo. Posebej pa je treba plačati vstopnino za ogled Kipa svobode. Enako tudi vse drugo, ampak v majhnih zneskih. Vendar k vsakemu od teh zneskov v trgovinah priprišejo še takso, o kateri nisi prej nikjer obveščen. In tako iz sorazmerno male cene vsega na začetku nastane na koncu velik strošek.

To je resnično značilen način skubljenja ljudi v ZDA. Način, ki spodbuja potrošništvo!

Kip svobode v New Yorku je verjetno že marsikoga razočaral. Ni ne tako velik ne tako lep, kot je videti na propagandnih slikah. Ima pa svoj čar. Na njegov vrh lahko pridete z dvigalom ali po 220 strmih in ozkih stopnicah vijačnega stopnišča. V glavi kipa je prostora za pet ljudi.

Za Američane je Kip svobode takega pomena kakor za Slovence Triglav. S povzpeth nanj Američan dokaže svojo državljansko zavest. Zato prireajo prava romanja k njemu, čeprav ni ameriško, temveč francosko kiparsko delo; konstruiral ga je inženir Eiffel.

Po nakupu nekaj spominkov se z Bogdanom odpeljeva z ladjo nazaj na Manhattan, in to na njegov skrajni južni konec. Od tod do najinega hotela pa imava še daleč. Zato poiščevo prvo postajo podzemne železnice, kupiva žetona in vstopiva v prvi vlak. A v napačnega za naju, kot kmalu ugotoviva. Na prvi postaji potlej prestopiva na pravi vlak in začneva postaje šteti, da bi izstopila na pravi.

Med vožnjo se razgledujeva po vagonu in ugotoviva, da je do zadnjega kotička počekanka. Same večbarvne čečkarije. Le luči, okna in kljuke so takšne, kot morajo biti. Tudi zunanja stran vagona je vsa počekkana.

Vozimo se s precejšnjo hitrostjo. Družčina v vagonu je pisana, a vsi so tihi.

Najina postaja je v 42. ulici. Poženeva se ven, ko se vlak na njej ustavi, ker izstopiti je treba hitro, saj vlak se ustavi samo za nekaj sekund.

Zunaj sva. Znajdeva se v vrvežu ene najbolj razvpitih ulic vlemesta. Skozi njega se prebivaja proti najinemu hotelu. Vmes opazujeva ljudi, stavbe, promet. Zanimivosti je precej. V samopostrežnici blizu najinega hotela kupiva nekaj sadja in sendviče. Postreže nama prodajalka, ki nama je že zjutraj, čeprav se že večeri.

Ko sva spet v svoji sobi, si malo urediva najine stvari, potem ob gledanju televizije počivava. A ne dolgo: spet kreneva proti Broadway raziskovat vlemestno nočno življenje. A tokrat nisva sama - smo trije možki in eno žensko imamo s seboj "zaradi varnosti".

Promet po ulicah je umirjen, razsvetljene pa so ulice samo toliko, kolikor je nujno potrebno; bolj razsvetljuje jih reklamne in druge luči podjetij.

Bolj ko se bližamo Times Squareju, kjer se sekajo Sedma avenija, Broadway in 42. ulica, več je teh luči. Times Squareju je mogoče reči tudi center New Yorka, vsaj ponoči. Na ta trg se steka vse živo. Na njem so gledališča, kinodvorane, bordeli, vseh vrst stojnice. Pro dajajo v glavnem črnici, dobite pa lahko na tem trgu vse: od zlatega nakita, krznenih plaščev, ure na vodomet, do petelinčka, ki na ritki piska.

Poleg mnogih prodajaln, osredotočenih na prodajo zelo iskanih in vznemirljivih predmetov za oba spola vseh nagnjenj, je tu tudi trg živega človeškega blaga, ki se samo ponuja: po ceni, ki niti za naše razmere ni prevelika. Škoda, da se je pojavil AIDS...

Mi se zadovoljimo z ogledom nekaj video filmov in plačamo za ogled enega filma po 25 centov; pa s kukanjem skozi line, za katerimi se lepa dekleta razkazujejo - tudi za tako ceno. Obiščemo še nekaj takšnih hramov in ugotovimo, da je povsod vse enako. Potem se ustavimo v neki gostilni. V njej začnemo natakarico prepričevati, da je laško pivo najboljše in da je ameriški BUDWEISER ponaredek češkega piva in da bi ga mi najprej radi samo poskusili. Toda kljub vsemu našemu prepričevanju ga moramo drago plačati.

Vsi že na široko zehamo. Ura se bliža že tretji zjutraj. Zato je najbolje vzeti pot pod noge in se vrniti v hotel.

Malo si pot hočemo skrajšati, prek neke ozke uličice, in ko že zakorakamo vanjo, pri-teče za nami mlada črnka in nas opozori, da je bolje iti naokrog, ker da ta ulica ni varna. Pridno jo ubogamo in celi najdemo hotel. Ka-že pa, da nama z Bogdanom pohajkovanja po Broadwayu še ni bilo dovolj. Zato si po inter-ni televiziji ogledava še mehek pornografski film, vendar vmes malo tudi dremljeva. Ut-rujenega človeka pač tudi gole ritke ne obdr-žijo budnega.

Naprej v Informatorju!

ZA MALO SMEHA

V TRGOVINI

- Imate svilene hlačke? vpraša Franci prodajalko.
- Kaj vas pa briga! besno odvrne ona.

NA PLANINI

- Poglej pastirja, dragi! Ne pije, ne kadi in vedno je srečen. Bi bil ti tudi lahko tak?
- Jasno, če bi bila tudi ti takšna kot planina...
- Kakšna?
- Tiha in lepa...

DOBER NASVET

- Če bodo okna zaprta, se zadušim! reče potnica v vagonu.
- Kar zaprta naj bodo, sicer bom zmrznila! se oglasi druga.
- Najprej naj bodo okna zaprta, da se zaduši prva, nato jih malo odprimo, da zmrzne druga, potem bomo imeli pa mir ... se oglasi starejši možak.

Nova rubrika

NABAVA KNJIG ZA STROKOVNO KNJIŽNICO NAŠEGA RUDNIKA

(V času od 1. 10. '86, ko je bila knjižnica preseljena v sklop NOP, do 20. 4. '87!)

TUJE KNJIGE

- Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English As Hornby (1 izvod)
- Computers and Programming (1 izvod)
- Strength of Materials (1 izvod)
- Structural Analysis (1 izvod)
- Advanced Structural Analysis (1 izvod)

SLOVARJI

- Slovar tujk (2 izvoda)
- Nemško-slovenski slovar (2 izvoda)
- Srbskohrvatsko-slovenski in Slovensko-srbskohrvatski slovar (1 izvod)
- Tehnološko-tehnični rečnik; nem.-srbo hrv. (1 izvod)
- Rečnik industrijske opreme; nem.-srbo hrv. (2 izvoda)
- Slovensko-nemški slovar (1 izvod)
- Veliki angleško-slovenski slovar (1 izvod)
- Angleško-srbohrvatski in srbohrvatsko-slovenski slovar (1 izvod)
- Rečnik mašinske tehnike; ang.-srbohrv. (1 izvod)
- Rečnik mašinske tehnike; srbohrv.-ang. (1 izvod)

KNJIGE S PODROČJA PSIHOLOGIJE

- Človek in njegova pisava (1 izvod)
- Temelji ekonomske psihologije (1 izvod)
- Ekološka psihologija, problemi in perspektive (1 izvod)
- Od krize psihologije h kritični psihologiji (1 izvod)

SLO in družbena samozaščita

- Fizička i tehnička zaštita u organizaciji udruženog rada (4 izvodi)
- Tajnost ljudske obrambe in njeno varovanje v SFRJ (3 izvodi)
- Temelji varnosti in družbene samozaščite (3 izvodi)
- Ekonomika splošne ljudske obrambe (3 izvodi)
- Oboroženo ljudstvo, teorija in praksa (5 izvodov)
- Splošna ljudska obramba, strategija miru (13 izvodov)

RAZNA LITERATURA

- Povezivanje obrazovanja i rada (1 izvod)
- Škola i društvena sredina (1 izvod)
- Teorija, proračun i primjena transpor-

- tera s gumenom trakom (2 izvoda)
 - Nevarne snovi (3 izvodi)
 - Pot iz neinovacijske družbe (1 izvod)
 - Uljna hidraulika - II. del (1 izvod)
 - Zbirka službenih objašnjenja privredno
 finansijskih propisa (1 izvod)
 - Primenjena elektrohidrauličnih upravljača
 u mašinogradnji (1 izvod)
 - Savremena hidraulika i elektronika (1
 izvod)
 - Tehnologija održavanja opreme u in-
 dustriji (1 izvod)
 - Skok čez kožo (1 izvod)
 - Ekologija, energija, varčevanje (1 iz-
 vod)

V tem času je torej bilo nabavljenih 68
 knjig. /Vodja knjižnice Majda Lampret/

Letošnje knjižne zbirke PREŠERNOVE DRUŽBE

Naročite se lahko tudi na revijo Prešernove
 družbe OBZORNIK!

REDNA LETNA KNJIŽNA ZBIRKA

Letos bo 3. decembra, ob obletnici rojst-
 va našega velikega pesnika, izšel že 35.
 letnik Redne letne knjižne zbirke Prešer-
 nove družbe.

Zadnja leta število naročnikov te zbirke
 hitro narašča - letos jih bo vsaj že
 50 000 - zato je pravočasno naročilo edi-
 na možnost, da si zbirko resnično zago-
 toвите in z njo dopolnite vašo domačo
 knjižnico.

Cene za letošnjo Redno letno knjižno zbirko
 so za naročnike, člane družbe, in vse no

ve naročnike, ki se obvežejo, da bodo os-
 tali naročniki zbirke tudi prihodnje leto,
 takele:

Čas plačila naročnine	CENA ZA ZBIRKO - v dinarjih	
	trdo vezano	mehko vezano
do 30/6	8 500	5 600
od 1/7 naprej	10 500	7 600

Cene zbirke za enkratne naročnike!

Čas plačila naročnine	CENE ZA ZBIRKO - v dinarjih	
	trdo vezano	mehko vezano
do 30/6	9 500	6 600
od 1/7 naprej	12 000	8 600

Knjige Redne zbirke

Prešernov koledar 1988

Vsebinsko in oblikovno je zasnovan kot
 vedno: letopisni in leposlovni del bosta
 takšna, da bosta pritegnila vse bralce,
 reprodukcije umetniških slik pa bodo obo-
 gatile koledarski del.

Miha Mazzini

DROBTINICE, nagrajeni roman

Petindvajsetletni pisatelj je v tem roma-
 nu svojega junaka, mladega boema, pos-
 tavil v manjši industrijski kraj, kjer ži-
 vijo ljudje z dna družbene lestvice. Glav-
 ni junak se občasno preživlja s pisanjem
 pogrošne literature, v kateri slika svet
 iluzij, drugače pa je nezaposlen, prosja-
 či in opazuje svet okoli sebe. V pripove-
 di, ki je napisana odkritosrčno in z veli-
 ko ironije in humorja, je čutiti močno
 družbeno kritično vsebino.

Pavle Zidar

MEDENI TEDEN, roman

Ta Zidarjeva tekoča in zelo berljiva pripoved,
 ki govori o veterinarju Antonu Gerdlerju in
 njegovi družini, je eno tistih del, ki bo zado-
 voljilo tudi zahtevnejšega bralca. Uvrstimo
 ga lahko med najboljša dela tega našega pri-
 ljubljene slovenskega pisatelja.

Astrid Lindgren

BRATEC IN KLJUKEC S STREHE, mladinska zgodba

Avtorico tega dela poznamo že po Piki Noga-
 vički, ilustracije v njem pa so od Marlenke
 Stupice.

To je pripoved o navadni hiši, kjer živi čisto
 navadna družina s tremi otroki: Boštjanom,
 Barbaro in Bratcem.

Nenavaden pa je Kljukec s strehe, zato so ne-
 navadne tudi dogodivščine in norčije, ki jih
 skupaj doživljajo.

Sandi Sitar

STO NAŠIH ZNANSTVENIKOV IN TEHNIKOV, ilustrirani priročnik

To je knjiga, ki jo lahko označimo kot biograf-
 sko enciklopedijo slovenske znanosti in tehni-
 ke. Gre za izbor stotih osebnosti - od razis-
 kovalcev do odkriteljev in izumiteljev v nara-
 voslovju, tehniki, medicini in drugod. Zares
 zanimiv in sodoben priročnik o zgodovini in
 sedanjosti slovenske znanosti in tehnike!

dr. Dražigost Pokorn

Z ZDRAVO PREHRANO V POZNA LETA, ilustrirani priročnik

Priročnik, ki ni zgolj bogato strokovno delo o
 prehranjevanju! Zakaj uči nas, kako bomo z
 zdravo prehrano lahko še v poznih letih zdra-
 vi in sposobni za delo in veselje.

Vsebuje tudi veliko število nazornih kuharskih
 receptov za vsakdanjo rabo.

ZAKLADNICA USPEŠNIC PREŠERNOVE DRUŽBE

Gre za tretji letnik zbirke Zakladnica uspeš-
 nic Prešernove družbe, ki je že izšel.

Prešernova družba je imela pri izbiri in obli-
 kovanju knjig za ta letnik srečno roko, kar
 dokazuje izredno dober sprejem letnika pri
 bralcih.

V tem letniku je v sedmih knjigah zbranih
 šest romanov. Njihova cena je za člane Pre-
 šernove družbe, naročnike njene Redne letne
 zbirke, 27 000 dinarjev, za druge naročnike
 pa 35 000 dinarjev.

Posamezne knjige niso v prodaji!

Letos boste I. in II. letniku te knjižne zbirke
 Prešernove družbe lahko dodali tele knjige:

1. Ernest Hemingway: Imeti ali ne
2. Honore de Balzac: Vojvodinja de Langeais
3. John Knittel: ABD-EL-KADER, oba dela
4. Edgar Wallace: Bledoličnik
5. Rolf in Alexandra Becker: Dovolite, ime
mi je Cox
6. Richard Gordon: Zdravnik se zaljubi

ZBIRKA ROMANOV LJUDSKA KNJIGA

Letošnje knjige te zbirke bodo izšle do konca
 leta, njihova cena pa je - v primerjavi z lan-
 sko - osupljivo velika, saj skoraj ni razlike
 med ceno zbirke Zakladnica uspešnic in zbir-
 ko romanov Ljudska knjiga. Če ste član Pre-
 šernove družbe - se pravi, naročnik njene
 Redne letne zbirke - boste za šest knjig, ki
 bodo letos izšle v tej zbirki, morali odšteti
 25 500 dinarjev, drugače pa je prodajna cena
 31 000 dinarjev.

Teh knjig pa vam na žalost vsebinsko ne mo-
 remo predstaviti, ker nam je kljub prošnji
 Prešernova družba poslala samo njihov sez-
 nam, in ta je takle:

1. Jara Ribnikar: Življenje in zgodba
2. Heinz Stadler: Voda na soncu
3. Phyllis Naylor: Ljubljeni blaznež
4. Guy de Maupassant: Ljubezenske zgodbe
5. Oliver Crawford: Usmrtitev
6. Francoise Girand: Lepo je pa bilo

NAROČANJE NA PREDSTAVLJENE ZBIRKE

Če vas zanimajo še podrobnejše informacije
 o vseh teh knjigah, se oglasite v uredništvu
 našega glasila Rudar-Informator (soba 23 v
 upravni stavbi SOZD 260, telefon 855-231,
 interna številka 260); to lahko storite vsak
 delovni dan med 6. in 14. uro.

V uredništvu Rudarja-Informatorja se lahko
 na knjige tudi naročite.

Za vse tri zbirke, ki smo vam jih predstavili,
 zbira naročila Tatjana HUDOMALJ!

Srečno!

T. H.

